

دلوژیوکورنی

Ketabton.com

((انگلش فاموس څخه چې متن یې له ويکشنري څخه اقتباس شوي.))

ڇيارة: رحمت شاه فراز

د کتاب پېژندنه

د لوزیوکورنی	كتاب نوم:
حمت شاه فراز	ژیاره:
رحمت شاه فراز	کمپون:
انگلش قاموس خخه.	متن:
۱۵ حوت، ۱۳۹۹ ل.	نېټه:

د ژبارن اړیکې:

موبایل: 38 48 38 063 42 25 611 0092 311 42 25 611 برېښليک: rsfaraz4@gmail.com واتسآپ:

د چاپ حق له ژبارن سره خوندي دي.

لیکار

4	سریزه
5	د لوژی پېژندنە
5	الف
20	ب
22	پ
28	ت
28	ت
31	ج
32	چ
32	خ
34	ر
35	ز
37	س
43	ف
45	ک
50	گ
51	ل
52	م
56	ن
59	و
60	ھ
63	ی

سريزه

«هغه تول ويونه به را تول کرم چې په لوژي (logy) پای ته رسپږي. يو، دوه ساعته وخت به ونيسي او بيا به يې د يوې مقالې په ډول کومې وېپانې ته د خپرولو لپاره واستوم. ډېره ګته به وکړي. خوند به هم وکړي. نوي کار دی، تر دې دمخه چا نه دی کړي. نه، نو راخه پیل يې کړه!»

دا هغه فکر وو چې د دې مقالې (چې اوس کتابګۍ دی) په پیل کې مې کړي وو، خود ګه فکر مې ناسم وو، نه په لوژي پای ته رسپدونکې ويونه دومره کم وو چې ما يې اټکل کړي وو، نه هم د وخت ما ټاکلي اندازه سمه وو او نه مقاله، مقاله پاتې شوه. دغه دې، خو ورځي (چې ما يو، دوه ساعته په نظر کې نیولي وو) وروسته یو کتابګۍ ترې جوړ شو.

د کتاب په هکله دوه خبرې خورا اړینې برېښي:

يو، په دې کتاب کې تول (د لغت په اصله او توله معنا) هغه ويونه نه دي را اخيستل شوي چې په لوژي پای ته رسپږي، بلکې یوازې هغه را اخيستل شوي چې د يوه علم يا پوهې لپاره کارېږي او يا پخوا کارېدل.

دوه، په دې کتاب کې راغلي تول علوم (يا لوژي) په رښتنې (فلسفې، اکادميکه، علمي، ساينسي...) معنا علوم نه دي، بلکې ځينې داسي هم پکې شته چې یوازې په عاميانه او طنزيه ډول کارېږي او بنائي د علم په توګه اصلاً وجود ونه لري؛ يا يوه اصطلاح پخوا د يوه علم لپاره کارېده، خو اوس ورته د نیولوجیزم له مخې يوه نوې کلمه جوړه شوي. رائئ نور به کتاب ولولو؛ خو د یادونې وړ ده چې د لاڅېنې او پلتېنې لپاره مو انتېرنې، کتابتونونه او سوونیز مرکزونه په هر ځای او هر وخت کې په خدمت کې دي.

ستاسو وړاندیزونو او نیوکو ته سترګې په لار

رحمت شاه فراز

د لوژي پېژندنه

د لوژي کلمي اصل په یوناني ژبه کي دی او په انگليسي ژبي کي د وروستاري په ډول کارپري او د پوهې، پوهني، علم، معرفت او داسي نوري معناوي ورکوي. په انګلش قاموس کي لوژي په لاندي ډول تعريف شوې: د زده کړي یوه څانګه؛ د یوه ځانګري مضمون مطالعه او خپرنه.

په ياد قاموس کي د لوژي دوهمه معنا د وينا طرز، د خبرو کولو ډول او حکایت يا کيسه راغلي او لاندي څلور بېلګي يې ورکړي: الف) هاپلالوژي ب) یولوژي ج) اپولوژي - د بښني په معنا.

د لوژيکورني

۵. ادولوژي (odology): دغه کلمه د برینکرهوف جاکسون له خوا منځته راغلي او هغې پوهې ته ويل کېږي چې سرکونه او لاري تر خپرنې لاندي نيسې.

۶. اورولوژي (orology): هغه پوهه چې غرونه او د هغو منځته راتګ تر خپرنې لاندي نيسې، د اورولوژي په نوم يادپري.

۷. اوټالوژي (otology): د طب هغه څانګه چې غورونه، د غورونو جورښت، دنده او ناروغۍ تر خپرنې لاندي نيسې.

۸. اوولوژي (ovology): د طبیعي تاریخ هغه څانګه چې د هګیو منشا او دندې خپري.

الف

۱. اولوژي (oology): هغه پوهه چې د مرغانو هګۍ خپري. يا: د مرغانو په تېره بيا وحشي مرغانو د هګیو تولونې بوختیا او مشغلی ته اولوژي ويل کېږي.

۲. اکالوژي (acalogy): هغه پوهه چې طبی درمل تر خپرنې لاندي نيسې.

۳. ایکالوژي (ecology): د بیالوژي هغه څانګه چې د ارګانیزمونو او د هغو د چاپریال او په خپل منځ کي د ارګانیزمونو اړیکې تر خپرنې لاندي نيسې.

۴. ایکالوژي (egology): د هسرل په فلسفه کې هغه علم چې ایکو تر خپرنې لاندي نيسې.

اغېزمىنى كارونى لارى چارى تر خېرنى لاندى نىسى.

۱۶. اريالوژي (areology): د مريخ ساينسىي مشاهدى او خېرنى ته اريالوژي ويل كېرى. يا په بل عبارت د مريخ جيولوژي ته اريالوژي ويل كېرى.

۱۷. اتمالوژي (atmology): د ساينس هغه خانگه چى د اوبيزو بخاراتو قوانين او پدیدى تر خېرنى لاندى نىسى، د اتمالوژي په نوم يادېرى.

۱۸. اتالوژي (atology): د ئان خېرنى او مطالعى ته اتالوژي ويل كېرى. اتالوژي دوه نور تعریفونه ھم لرى:

يو، په گرامپوهنه کې د يوه لخت يا عبارت هغه خصوصىت ته ويل كېرى چى پخپله هغه لغت يا عبارت روبانە كوي.

دوهم دېر عمومي تعریف يى دا دى چى د يوه نظر هغه ورتىا چى په خېل ئان يى پلى كراي شي، په دې معنا چى بېرته هغه مفهوم او نظرىي ته ارجاع شي.

۱۹. اكسالوژي (auxology): د بىالوژي هغه خانگه چى د انسان فزيكى وده تر خېرنى لاندى نىسى يا په عموم کې ويلاي شو چى هغه پوهه چى وده خېرى د اكسالوژي په نوم يادېرى.

۲۰. اکسيالوژي (auxiology): د ارزبىتونو د منشا، فطرت، دندو، دولونو او خېلمنځي اړيکو خېرنى ته اکسيالوژي ويل كېرى. په بل عبارت د ارزبىتونو تيوري، اکسيالوژي بلل كېرى.

۹. ابيالوژي (abiology): د جيولوژي او ستورپوهنى په خېر علوم چى په گډه ناژوندي او بى ساه موجودات تر خېرنى لاندى نىسى.

۱۰. اېسيالوژي (aceology): هغه پوهه چى درمل او يادى دىملنە خېرى.

۱۱. ارالوژي (aerology): د هوا او فضا (تشىال) خېرنى ته ارالوژي ويل كېرى. يا: د ميتيرالوژي هغه خانگه چى د بالونونو، الوتكو او داسې نورو توکو په مرسته تشىال تر خېرنى او مشاهدى لاندى نىسى.

۱۲. اگرالوژي (agrology): هغه پوهى يان فن ته ويل كېرى چى كرهنه او زراعت تر خېرنى لاندى نىسى. د اگرالوژي يو پخوانى تعريف په دې دول دى: د اگرانومي (له حيواناتو، نباتاتو او ځمکي څخه د ګټې اخيستنى پوهه) او ځمکپوهنى يوه فرعى خانگه چى د غوره حاصلاتو په خاطر پر کېستونو او كروندو باندى د ځمکنيو شرایطو اغېز تر خېرنى لاندى نىسى.

۱۳. الکالوژي (algology): د بوتپوهنى يان بوتاني هغه خانگه چى الجيان تر خېرنى لاندى نىسى.

۱۴. اپيالوژي (apiology): هغه پوهه چى د شاتو مچى او د شاتو جوړېدل تر خېرنى لاندى نىسى، د اپيالوژي په نوم يادېرى.

۱۵. اركالوژي (arcology): اركالوژي د بشار جورونې يوه تيوري ۵۵ چى د پاولو سولري له خوا وړاندېز شوې. اركالوژي د درې بعدى ودانيو ميتودونه او همدا رنگه د ساحې او سرچينو د

۲۸. آيونولوژی (aeonology): هغه پوهه چې په عرفانی او تصوفی میتودونو او روشنونو کاینات څېږي.

۲۹. ایتیالوژی (aetiology): هغه پوهه چې علتوونه او اسباب تر څېښې لاندې نیسي او په طب کې د ناروغيو پلتني او څېښې ته ایتیالوژی ويل کېږي. همدا رنګه د یوې ناروځی د منشاء ساینسی توجیه او تشریح ته هم ایتیالوژی ويل کېږي.

۳۰. اگریالوژی (agriology): هغه پوهه چې لرغونی، نالوستی یا وحشی ګلچرونه او فرهنگونه څېږي.

۳۱. اندرالوژی (andrology): د طب هغه خانګه چې د نارینه وګرو ناروځی په تېړه بیا هغه چې د نارینه وو تناسلي سیسټم اغېزمنوي تر څېښې لاندې نیسي.

۳۲. انيمالوژی (anemology): هغه پوهه چې د بادونو حرکت تر څېښې لاندې نیسي.

۳۳. انجیالوژی (angiology): د اнатومي هغه خانګه چې د وینې مجراء او لمفونه مطالعه کوي.

۳۴. انتالوژی (anthology): هغه پوهه چې ګلان څېږي. یوه بله مشهوره معنا یې دا هم ۵۵ چې انتالوژی د ادبی پنځونو لکه شعرونو او لندو کيسو ګلکسيون ته هم ويل کېږي، په تېړه بیا هغه ګلکسيون چې د بېلا بېلو ليکوالو پنځونې پکې را تولي شوې وي.

۳۵. اركلوژی (archeology): هغه پوهه چې لومړنی اصول تر څېښې لاندې نیسي.

۲۱. آيدالوژی (eidology): هغه پوهه چې ذهنی تصورات یا شکلونه څېږي، د آيدالوژی په نوم یادېږي.

۲۲. ارګالوژی (ergology): هغه پوهه چې د کار یا کاري نقشو (پېټرن) فزيولوژيکي اغېزې او له کار خخه د را توکېدلي فشار لاملونه تر څېښې لاندې نیسي، د ارګالوژي په نوم یادېږي.

۲۳. ايتالوژي (ethology): ايتالوژي د زولوژي یوه خانګه ده او هغې پوهې ته ويل کېږي چې د انسانانو او حيواناتو چلندونه څېږي.

۲۴. ايدیالوژی (ideology): هغه پوهه چې د نظریاتو طبیعت او منشاء تر څېښې لاندې نیسي، د ايدیالوژي په نوم یادېږي. د ايدیالوژي یوه دېره مشهوره معنا دا ده چې ايدیالوژي هغې عقیدې، فلسفې او د باورونو یا اصولو مجموعې ته ويل کېږي چې په یوه وګړي یا دلبې پورې اړه ولري.

۲۵. انډالوژي (Indology): هغه پوهه چې په اکاډميکو او ساینسی میتودونو د هند نيمه وچې ګلچر، ژې او تاریخ تر څېښې لاندې نیسي.

۲۶. اکارالوژي (acarology): اکارالوژي د زولوژي یوه خانګه ده چې کوچني خزنده ګان لکه سپېږي، غواګۍ او داسې نور تر څېښې لاندې نیسي.

۲۷. اډنالوژي (adenology): د فزيولوژي یوه برخه چې د خصيو درملنه څېږي.

۴۴. اډوکالوژي (educology): د بنوونیزو پروسو په هکله هر اړخیزه پوهه چې په خپل خان کې تیوریکی، فلسفی او انسانی اړخونه رانغاري.
۴۵. ایمیتالوژي (emetology): هغه پوهه چې د کانګو (قى کولو) لاملونه تر خپرنې لاندې نیسي.
۴۶. ایروتولوژي (eratology): هغه پوهه چې جنسی محرک (انگېزه) او چلنډ تر خپرنې لاندې نیسي.
۴۷. ایتنالوژي (ethnology): د بشر پوهنې هغه خانګه چې بېلا بېل بشري کلچرونه او فرهنگونه تر خپرنې او پرتلني لاندې نیسي.
۴۸. اېټومولوژي (etymology): هغه پوهه چې د ژبو تاریخي پیدایښت او تکامل او دا چې په خه ډول يې د انفرادي لغتونو په بنه پراختیا موندلې، تر خپرنې لاندې نیسي. يا په بل ډول، هغه پوهه چې د یوه لغت تاریخي سیر او منشاء مطالعه کوي.
۴۹. اکریدالوژي (acridology): هغه پوهه چې ملخان تر خپرنې لاندې نیسي.
۵۰. اکتینالوژي (actinology): هغه پوهه چې پر کیمیاوی موادو د رنا اغېزې خپري.
۵۱. افريکالوژي (Africology): هغه پوهه چې د نړۍ په کچه د افريقيايو وګرو تاريخ او کلچر خپري.
۵۲. اگاتالوژي (agathology): هغه پوهه يا تیوري چې سنه والي خپري.

۳۶. اركولوژي (archology): هغه پوهه چې د خیزونو منشاء يا سرچینې خپري. دغه راز، هغه علم ته هم ويل کېږي چې دولتونه او حکومتونه تر خپرنې لاندې نیسي.
۳۷. اريتالوژي (aretology): د اخلاقی فلسفې هغه خانګه چې فضیلت، د فضیلت فطرت او دا چې فضیلت خنګه ترلاسه کېږي، تر خپرنې لاندې نیسي.
۳۸. ارانیالوژي (araneology): هغه پوهه چې غنېه تر خپرنې لاندې نیسي.
۳۹. استرالوژي (astrology): هغه پوهه چې د ستورو د موقعیت له مخې د انساني چارو او طبیعي پدیدو په تراو پېش بیني او وړاندوينه کوي.
۴۰. ايتیالوژي (ethiology): هغه پوهه چې الحاد تر خپرنې لاندې نیسي، د ايتیالوژي په نوم یادېږي.
۴۱. اټومولوژي (atomology): هغه پوهه چې اټومونه تر خپرنې لاندې نیسي.
۴۲. آډیولوژي (audiology): هغه پوهه چې غږيز او صوتی سیستمونه او د هغو اړوند اختلالات (ګډوډي) تر خپرنې لاندې نیسي.
۴۳. بريوالوژي (brewology): هغه پوهه چې د یو خه، په تېره د بیرو (اور بشو او به) دم کول (اېشول) تر خپرنې لاندې نیسي.

٦١. ارتالوژي (arthrology): د اناتومي هغه خانگه چې بندونه (مفصلونه) مطالعه کوي.
٦٢. استاکولوژي (astacology): هغه پوهه چې چنګابن (خرچنگ) خپري.
٦٣. اټکالوژي (autecology): هغه پوهه چې فردی ارگانیزمونه یا انواع تر خپريني لاندې نيسی او د ایکولوژي له دوو لویوو فرعی خانگو خخه یوه خانگه ٥٥.
٦٤. اکانتالوژي (acanthology): هغه پوهه چې ستون فقرات لرونکي موجودات تر خپريني لاندې نيسی.
٦٥. اکسنتالوژي (accentology): هغه پوهه چې په سیستماتیک ډول لغوي یا عبارتي خج خپري.
٦٦. اربنالوژي (urbanology): د تولنیپوهنې هغه خانگه چې په بناړونو او بناړګتو کي د ژوند کولو پرابلمونه خپري.
٦٧. الترا مورفولوژي (ultramorphology): هغه پوهه چې د بیالوژیکو الترا جوړښتونو (مایکروسکوپی جوړښتونو) مورفولوژي خپري.
٦٨. ادیکتالوژي (addictology): هغه پوهه چې اعتیاد یا روبدتیا خپري.
٦٩. اپرو بیالوژي (aerobiology): هغه پوهه چې د هوایي بیالوژیکو موادو او موجوداتو خورپدل خپري، لکه د ګل ګردد، سپورونه، کوچني ارگانیزمونه او یا ویروسونه.

٥٣. اگنایالوژي (agnoiology): د هغو شیانو پوهې ته ویل کېږي چې د پوهېدو وړ نه وي.
٥٤. اگناتالوژي (agnatology): هغه پوهه چې له کلتور خخه را توکېدلی جهالت یا تردید مطالعه کوي؛ په تېره بیا د ناکره او غولوونکو ساینسی معلوماتو د تشهیر او خپرولو، خپرنه اگناتالوژي بلل کېږي.
٥٥. الکولوژي (alcoholology): هغه پوهه چې پر ژونديو موجوداتو، خلکو او یا تولنیزو محیطونو د الكولو اغېزې تر خپريني لاندې نيسی.
٥٦. امپیلالوژي (ampelology): هغه پوهه چې د انګورو کر او تولید تر خپريني لاندې نيسی.
٥٧. اېنجلالوژي (angelology): هغه پوهه چې پرېستې (ملایکې) خپري.
٥٨. ارتیالوژي (arteology): ارتیالوژي هغه فکري سیستم دی چې پر هغو اخلاقی پدیدو راڅرخي چې پر فضیلتونو او بېړګنو بنا وي.
٥٩. اریستالوژي (aristology): هغه پوهه چې اشپزې او د خورو خورل خپري او په خپل ئاخان کي د خورو تیارول، ترکیبول او وراندې کول رانګاري او همدا رنګه هغه طرز او روش هم تر خپريني لاندې نيسی چې له مخې یې بايد دغه خوراکونه د یو وخت په ډودۍ کې یو خای او ترکیب کړای شي.
٦٠. ارمینالوژي (aremnology): هغه پوهه چې د ارماني سیمې د وګرو کلتور او فرهنگ خپري.

- سیمه او یوه مهال کې د یوې دلې په توګه ژوند کوي.
۸۱. ارکنالوژي (arachnology): هغه پوهه چې ارکنیدا خپري.
۸۲. ارکیالوژي (archeology): هغه پوهه چې د توبنې او یا د پاتې شونو د تجزیې په مرسته لرغونی اثار مطالعه او تر خپرنې لاندې نیسي.
۸۳. آرتیریالوژي (arteriology): د انجیالوژي هغه خانګه چې د وینې شریانونه خپري.
۸۴. اسیریالوژي (Assyriology): هغه پوهه چې د لرغونی اشور ژبه او کلچر تر خپرنې لاندې نیسي.
۸۵. ایکرینالوژي (eccrinology): هغه پوهه چې ترشحات او د خولو غدي تر خپرنې لاندې نیسي.
۸۶. الکترالوژي (electrology): د فزیک هغه خانګه چې برېښنا او د هغې ئانګربنی خپري.
۸۷. اپرامیکالوژي (aeromycology): هغه پوهه چې په هوا کې د فنجي سپورونو خورېدل خپري.
۸۸. امفیبیالوژي (amphibiology): هغه پوهه چې غبرګژواکه حیوانات تر خپرنې لاندې نیسي.
۸۹. انترالوژي (anthroatology): هغه پوهه چې د لرګیو د اناټومۍ له مخي هغه سکاره خپري چې تر سوځدو وروسته پاتې شوي وي.

۷۰. اپرو ایکالوژي (aeroecology): هغه پوهه چې د هوایی ارگانیزمونو ایکالوژي خپري.
۷۱. اگریکالوژي (agricology): هغه پوهه چې مرخپری تر خپرنې لاندې نیسي.
۷۲. اگروبیالوژي (agrobiology): هغه پوهه چې بوټیز (نباتي) ژوند او تغذیه مطالعه کوي.
۷۳. اگروایکالوژي (agroecology): هغه پوهه چې کرهنیزه ایکالوژي خپري.
۷۴. اگراستالوژي (agrostology): هغه پوهه چې وابنه خپري.
۷۵. الیتیالوژي (alethiology): د منطق هغه خانګه چې سم او ناسم (غلط او صحیح) خپري.
۷۶. الرکالوژي (allergology): هغه پوهه چې د الرجیو لاملونه او درملنې تر خپرنې لاندې نیسي.
۷۷. انارکالوژي (anarchology): هغه پوهه چې انارشی خپري.
۷۸. انتیکالوژي (anthecology): هغه پوهه چې د ګلانونو او القاح کوونکو ترمنځ اړیکې او ارتباطات خپري.
۷۹. افازیالوژي (aphasiology): افازیالوژي هغه ژبني پرابلمونه خپري چې له ذهنی اختلال خڅه را پورته شوي وي.
۸۰. اکواریالوژي (aquariology): اکواریالوژي هغه اوبيز حیوانات او نباتات خپري چې په یوه

۹۰. محیط او اتوموسفیر خخه وتلي حیوانات (مثلاً د یوی بلې سیاري حیوانات) مطالعه کوي.
۹۱. اکسیدنټالوژي (accidentology): هغه پوهه چې پېښې (حادثات)، په تېره بیا د نقلیه وسایطو حادثات، تر خپړنې لاندې نیسي.
۹۲. اکروپتاټالوژي (acropathology): هغه پوهه چې د لویو غړو یا د بدنه د بهرنیو برخو (لاسونه، پښې او ...) ناروغۍ او رنځونه تر خپړنې لاندې نیسي.
۹۳. اکتینو بیالوژي (actinobiology): هغه پوهه چې پر ژونديو موجوداتو د ورانګو اغېزې خپړي.
۹۴. اېرولیتالوژي (aerolithology): هغه پوهه چې شهاب ثاقب (اسماني کاني) خپړي.
۹۵. امریکنالوژي (Americanology): هغه پوهه چې امریکایي وګړي خپړي.
۹۶. انترو زولوژي (anthrozoology): هغه پوهه چې د انسانانو او ژوو اړیکې او خپلمنځي تعامل تر خپړنې لاندې نیسي.
۹۷. استروتیولوژي (astrotheology): هغه تیولوژي (خدای پوهنه) چې د سماوي (علوي) مخلوقاتو پر مشاهده او خپړنې بنا وي.
۹۸. ادیکشنالوژي (addictionology): هغه پوهه چې روبدتیا (اعتياد) او د هغې درملنې خپړي.

۹۹. انترابولوژي (anthropology): هغه پوهه چې له علمي او تولیز اړخه انسانیت او انسان تر خپړنې لاندې نیسي او په اساسی ډول د ایتنوگرافی له میتود خخه ګته اخلي.
۱۰۰. انتی تیولوژي (antitheology): هغه عقیدوي سیستم ته ویل کېږي چې له تیولوژي (خدای پوهنه) سره په ټکر کې وي.
۱۰۱. اپونیورالوژي (aponeurology): هغه پوهه چې اپونیورسونه تر خپړنې لاندې نیسي. اپونیورسونه هغې غشا ته ویل کېږي چې د بدنه عضلات له یو بل سره او یا د بدنه نورو برخو، لکه پوستکي یا هدوکي، سره نېسلوی.
۱۰۲. اربو ویرولوژي (arbovirology): هغه پوهه چې اربو ویروسونه تر خپړنې لاندې نیسي. اربو ویروسونه هغه ویروسونه دی چې د ارتوپودا فایلډ حیواناتو له خوا انتقالېږي.
۱۰۳. ارکانتالوژي (archontology): هغه پوهه چې تاریخي دفترونه او هغه خلک خپړي چې دغه دفترونه یې په واک کې وو.
۱۰۴. استربوبیالوژي (astrobiology): هغه پوهه چې، د ځمکې په ګډون، د کائنات په هره برخه کې ژوند مطالعه کوي.
۱۰۵. استرو جیولوژي (astrogeology): هغه پوهه چې د ستورو او د لمريز نظام د نورو اجسامو جوړښت او ترکیب تر خپړنې لاندې نیسي.
۱۰۶. استرو زولوژي (astrozoology): د زینالوژي هغه خانګه چې د ځمکې له فضا،

- : ۱۱۶. اتوموسفیرالوژی (atmospherology) هغه پوهه چې د یوه ستوري (سیاري) اتوموسفیر خپري.
- : ۱۱۷. اگرومیتریالوژی (agrometeorology) د میتریالوژی هغه خانګه چې پر کرهنه د موسم او اقلیم اغپزی خپري.
- : ۱۱۸. انتروپوبیالوژی (anthropobiology) هغه پوهه چې له تکاملي او ارتقایي لیدلوري، د انسانانو، د انسان لرغونی انسان وزمه نیکونو او اړوند غیرانسانی لومړنیو موجوداتو بیالوژیک او چلندي اړخونه تر خپرنې لاندې نیسي.
- : ۱۱۹. انتیمیتودولوژی (antimethodology) هغه پوهه چې له میتودولوژی سره تکر لري او یا شته میتودولوژی سرچپه کوي او یا هم د هغې په خلاف اقدام کوي.
- : ۱۲۰. استرسایزمولوژی (asteroseismology) هغه پوهه چې د ستورو سایزمولوژی خپري. وګورئ: سایزمولوژی.
- : ۱۲۱. استروسایزمولوژی (astroseismology) هغه پوهه چې په ستورو کې د فشاري خپو دېرېدل مطالعه کوي.
- : ۱۲۲. استروتکنالوژی (astrotechnology) د ستورپوهنې اړوند تکنالوژۍ د استروتکنالوژی په نوم یادېږي. د دې تکنالوژۍ کارونه، تطبیق او زده کړه د استروتکنالوژی تر عنوان لاندې رائخي.

- : ۱۰۶. اپرولینالوژی (aeroplynology) هغه پوهه چې په فضا کې سپورونه او (د ګلانو یا بوټو) ګردې خپري.
- : ۱۰۷. اگرمورفولوژی (agromorphology) هغه پوهه چې د زراعتي بوټو مورفولوژی خپري.
- : ۱۰۸. اگروتیکنالوژی (agrotechnology) هغه پوهه چې د کرهنې (زراعت) لپاره د عصري تیکنالوژۍ کارونه تر خپرنې لاندې نیسي.
- : ۱۰۹. امپلیتود یالوژی (amplitudeology) د کوانتم فزيک هغه برخه چې د کوانتمي ذراتو د خپرېدو امپلیتود خپري.
- : ۱۱۰. انيستيزیالوژی (anesthesiology) هغه پوهه چې د بې هوښۍ درمل تر خپرنې لاندې نیسي.
- : ۱۱۱. اركیوبیالوژی (archeobiology) هغه پوهه چې د ارکیالوژی (لرغونپوهنې) بیالوژیک اړخونه خپري.
- : ۱۱۲. اركیوزولوژی (archeozoology) هغه پوهه چې د زمان په اوښتو د انسانانو او حیواناتو اړیکې خپري.
- : ۱۱۳. ارتروپودالوژی (arthropodology) هغه پوهه چې ارتروپودونه (د ارپودا فایلم ژوی) خپري.
- : ۱۱۴. استرولیتالوژی (astrolithology) هغه پوهه چې شهاب سماوي خپري.

۱۳۱. ارکیو ملاکالوژی (archeomalacology): هغه پوهه چې په لرغونو خایونو (اثارو) کې د نرم تنانو پاتې شونی خپری.

ارکیو سایزمولوژی (archeoseismology): د ارکیالوژی هغه خانګه چې لرغونی زلزلې خپری.

۱۳۲. انتروپو مورفولوژی (anthropopomorphology): هغه پوهه چې خدای ته د انسانی صفاتو منسوبول خپری. یا دې عمل ته هم انتروپو مورفولوژی ویل کېږي.

۱۳۳. انتروپو سوماتولوژی (anthroposomatology): د انسانی بدن هر اړخیزه یا ټولیزه پوهه د انتروپوسومتالوژی په نوم یادېږي چې په خان کې اناټومی، فزیولوژی، پتالوژی او داسې نوري خانګې رانځاري.

۱۳۴. ایدفالوژی (edaphology): هغه پوهه چې د Ҳمکې او بوټو ترمنځ اړیکې او کرنیز فعالیتونه خپری.

۱۳۵. ایجیپتالوژی (Egyptology): هغه پوهه چې لرغونی مصر خپری.

۱۳۶. امبریالوژی (embryology): هغه پوهه چې جنین خپری.

۱۳۷. امینالوژی (emmenology): هغه پوهه چې د بسخینه انسانانو او حیواناتو میاشتنی ناروغي (حیض) خپری.

۱۳۸. انترالوژی (enterology): هغه پوهه چې کولمې خپری.

۱۲۳. استوفزیالوژی (aestrophysiology): هغه پوهه چې د اعصابو د فعالیتونو په برخه کې حس تر خپرني لاندې نیسي.

۱۲۴. اناټوموپتالوژی (anatomopathology): د پتالوژی اناټومیکه خپرنه د اناټوموپتالوژی په نوم یادېږي.

۱۲۵. ارکیوهايدرولوژی (archeohydrology): هغه پوهه چې لرغونی هایدرولوژی خپری. وګورئ: هایدرولوژی.

۱۲۶. استېرو سایزمو لوژی (asteroseismology): هغه پوهه چې د ستورو نوسان (اهتزاز) مطالعه کوي.

۱۲۷. استېرو ارکیالوژی (astroarcheology): هغه پوهه چې د ارکیالوژیکو میتودونو په اساس ستوري خپری؛ د ستورپوهنې ارکیالوژی.

۱۲۸. استېرو میتریالوژی (astrometeorology): هغه پوهه چې د هوا حالاتو د وړاندوینې لپاره د استرولوژی کارونه تر خپرني لاندې نیسي.

۱۲۹. اگری بايو تکنالوژی (agribiotechnology): هغه پوهه چې د کرهني لپاره د بايوتکنالوژی کارونه تر خپرني لاندې نیسي.

۱۳۰. انتروپو سوشیالوژی (anthroposociology): هغه پوهه چې یو بشري نسل له بشريپوهنې او ټولنپوهنې زاوېي خپری تر خو پر نورو خلکو د یوې خانګړې ډلي لوړاوی ثابت کړا شی.

۱۴۸. اتروسکالولوژی (Etruscology): هغه پوهه چې د اتروپا (په اتالوی تاپو وزمه کې يو لرغونی هېواد) کلتور او تمدن خېږي.

۱۴۹. اکلیسالولوژی (ecclesiology): د تیولوژی هغه خانګه چې د یوې کلیسا عقاید، رولونه او داسې نور خېږي. یا: هغه پوهه چې د کلیساوو ودانول او سینګارول خېږي.

۱۵۰. ایکوپتالولوژی (eccopathology): هغه پوهه چې پر ناروغيو د چاپریال (محیط) اغېز خېږي.

۱۵۱. ایموشنالولوژی (emotionlogy): هغه پوهه چې احساسات/جذبات خېږي. یا: د خپلو احساساتو په اړه د یو ډله خلکو د تفکر او تکلم طرز ته هم ویل کېږي.

۱۵۲. انیکمتالولوژی (enigmatology): هغه پوهه چې معماوي خېږي.

۱۵۳. اپدیمیالولوژی (epidemiology): هغه پوهه چې د ناروغيو، ویروسونو، افکارو او داسې نورو خپرېدل او کنترول خېږي.

۱۵۴. اپیلپتالولوژی (epileptology): د عصبپوهنې هغه خانګه چې د مرگی ناروځی خېږي.

۱۵۵. اپیستمالولوژی (epistemology): د فلسفې هغه خانګه چې پوهه خېږي. یا: د پوهنې تیوري د اپیستمالولوژی په نوم یادېږي او دا پونستې څوابوی چې: پوهه خه شی ډی؟ پوهه څنګه ترلاسه کېږي؟ خلک پر خه شي پوهېږي؟ پخپله پوهه څنګه پوه شو؟

۱۳۹. انتمولوژی (entomology): هغه پوهه حشرات خېږي.

۱۴۰. انزايمولوژی (enzymology): د سائنس هغه خانګه چې انزايمونه مطالعه کوي.

۱۴۱. ايسکپالولوژی (escapology): هغه پوهه یا هنر چې له یوه بندېست، لکه پري یا زولنو، خخه تېښته یا خان ازادول خېږي.

۱۴۲. اسکیمالولوژی (Eskimology): هغه پوهه چې د اسکیمو سیمې خلک او ژبه خېږي.

۱۴۳. ایونتالولوژی (eventology): د احصایي هغه خانګه چې ناخاپي او مبهمې پېښې خېږي.

۱۴۴. اکسوپیالولوژی (exobiology): د بیالولوژی هغه خانګه چې د یوې بلې Ҳمکې ژوندي موجودات خېږي.

۱۴۵. انډیمالولوژی (endemiology): هغه پوهه چې بومي حالات خېږي.

۱۴۶. انټروپالولوژی (entropology): هغه پوهه چې داسې انساني کړنې خېږي چې په یوه تولنيز سیستم کې لویو بې نظمیو او اختلالونو ته لاره هواروی.

۱۴۷. اسکتالولوژی (eschatology): هغه پوهه چې اخري وختونه - د نړۍ پای يا قیامت - تر خېرنې لاندې نیسي او په تېره په اسلامي او عیسوی تیولوژی کې د مسیح ع دوهم خلبې راتګ، د محشر ورخ او داسې نور اړخونه خېږي. د مرګ خېرنې ته هم اسکتالولوژی ویل کېږي.

۱۶۴. ایکوفزیالوژی (ecophysiology): هغه پوهه چې د یوه ارگانیزم د فزیولوژی او د هغه د چاپپریال ترمنځ اړیکې خپري.

۱۶۵. ایکوسایکالوژی (ecopsychology): د اروپوهنې هغه بنه چې د ټولنې پر ځای له طبیعی نړۍ سره مخلوط شوې وي یا پر طبیعی نړۍ بحث کوي.

۱۶۶. ایکوتکنالوژی (ecotechnology): هغې تکنالوژی ته ویل کېږي چې ایکوسیستم ته ګټوره وي او زیان نه ورته رسوي.

۱۶۷. انسیفالولوژی (encephalology): هغه پوهه چې مغز، د مغزو جوړښت او دندې تر خپرني لاندې نیسي.

۱۶۸. اندوکراینولوژی (endocrinology): هغه پوهه چې د انساني جسم د اندوکراین غډې، د دغو غدو له خوا تولید شوي هورمونونه او د هغو اړوند اختلالونه تر خپرني لاندې نیسي.

۱۶۹. اسپرانتالوژی (Esperantology): هغه پوهه چې اسپرانتو ژبه خپري. اسپرانتو هغه نړیواله کمکي (مرستندویه) ژبه ده چې اېل. اېل. زامنهوف دیزاين کړي او له هند-اروپاکې ژبو لکه انگلش، فرانسوی، جرمنی، اطالوی، اسپانوی، روسي خخه یې الهام اخيستي او خپل جلا ګرامري ترکیبات، مشتقات او داسې نور اړخونه لري.

۱۷۰. اینتوپیدالوژی (ethnopedology): هغه پوهه چې د خاوری بومي (سیمه بیزه) پوهه خپري.

۱۵۶. اینتو بیالوژی (ethnobiology): هغه پوهه چې د نباتاتو، حیواناتو او انساني ګلچرونو ترمنځ اړیکې خپري.

۱۵۷. اینتو زولوژی (ethnozoology): هغه پوهه چې د تپرو او اوسينيو انساني ګلچرونو او حیواناتو ترمنځ خپلمنځي اړیکې خپري.

۱۵۸. اکساکرینالوژی (exocrinology): هغه پوهه چې خارجي ترشحات خپري.

۱۵۹. اکسومونولوژی (exoomoonology): هغه پوهه چې اکسومونونه خپري. اکسومون هغې سپودمى ته ویل کېږي چې زموږ له لمريز نظام خڅه بهر وي.

۱۶۰. ایکو ایمونولوژی (ecoimmunology): د ایمونولوژی، ایکولوژیک تطبیق یا کارونی ته ایکوایمونولوژی ویل کېږي. وګوري: ایمونولوژی.

۱۶۱. ایکومورفولوژی (ecomorphology): هغه پوهه چې د ارگانیزمونو پر مورفولوژی د چاپپریال اغېزې خپري.

۱۶۲. ایکوموزیکالوژی (ecomusicology): هغه پوهه چې په ایکولوژی او طبیعی چاپپریال پورې اړوند طبیعت، ګلچر او موسیقۍ تر خپرني لاندې نیسي.

۱۶۳. ایکونامیکالوژی (economicology): هغه پوهه چې د اقتصاد او ایکولوژی خپلمنځي تړاو خپري.

۱۸۰. ایتنو سایکالوژی (ethnopsychology): هغه پوهه چې د اسې اروپوهنیز مفاهیم خېږي چې د پلا پېلوا پرګنو په منځ کې شتون لري.
۱۸۱. اکسانتماتولوژی (exanthematology): هغه پوهه چې اکسانتم (یو ډول خارښ چې معمولاً په ماشومانو کې لیدل کېږي) خېږي.
۱۸۲. ایکو جیو مورفولوژی (ecogeomorphology): هغه پوهه چې د ایکولوژی او جیومورفولوژی ترمنځ اړیکې خېږي.
۱۸۳. ایتنوپرایمټالوژی (ethnoprimatology): هغه پوهه چې د انسانانو او نورو لومړنیو موجوداتو ترمنځ اړیکې خېږي.
۱۸۴. کارډیالوژی الکترو (electrocardiology): هغه پوهه چې د زړه برقي فعالیت خېږي.
۱۸۵. الکتروفزيالوژی (electrophysiology): د فزيولوژی هغه خانګه چې د اړگانیزمونو برقي فعالیت خېږي.
۱۸۶. الکتروتکنالوژی (electrotechnology): د برقي تکنالوژی او انجینئری ترکیب ته الکترو تکنالوژی ويل کېږي.
۱۸۷. ایتنو فارماکولوژی (ethnopharmacology): هغه پوهه چې توکمیزې ډلي، د هغو روغتیا او دا چې د هغوي روغتیا د دوى له فزيکي عادتونو او درمل جوړونې او کارونې سره خنګه تراو خوري، تر خېږنې لاندې نیسي.

۱۷۱. اتیوپتالوژی (etiopathology): هغه پوهه چې د یوې پتالوژی لامل خېږي یا تشخيصوي.
۱۷۲. اکسومورفولوژی (exomorphology): هغه پوهه چې خارجي مورفولوژي خېږي.
۱۷۳. الکتروبیالوژی (electrobiology): هغه پوهه چې د بیالوژیکو اړگانیزمونو په واسطه د برېښنا تولید او کارونه خېږي.
۱۷۴. اکسوبیلانټالوژی (exoplanetology): هغه پوهه چې هغه سیارې خېږي چې زموږ له لمريز نظام خڅه دباندي شتون لري.
۱۷۵. ایکو اپیدمیالوژی (ecoepidemiology): هغه پوهه چې پر روغتیا ایکولوژیکي اغېزې خېږي.
۱۷۶. الکتروهیالوژی (electroheology): هغه پوهه چې د مادي پر رهالوژیکو خواصو د برېښنایي ساحو اغېزې خېږي. وکوري: رهالوژي.
۱۷۷. امبریوپتالوژی (embryopathology): هغه پوهه چې د جنین ناروغۍ خېږي.
۱۷۸. انتہومولوژی ایتنو (enthnoentomology): د انتہومولوژی (حشره پوهنې) هغه خانګه چې د خلکو او حشراتو ترمنځ تعامل خېږي.
۱۷۹. ایتنو موزیکالوژی (ethnomusicology): هغه پوهه چې کلچر او موسیقۍ خېږي. یا: هغه پوهه چې موسیقۍ او له کلچر سره د موسیقۍ تراو خېږي.

۲۰۱. ایمونو ایکالولوژی (immunoecology): هغه پوهه چې د ایمونولوژی او ایکالولوژی تعامل څېږي.
۲۰۲. انفوڈیمیالولوژی (infodemiology): د اپیدیمیالولوژی هغه خانګه چې په هغه کې د انټرنېت له لارې ډاتا (خام معلومات) ترلاسه کېږي.
۲۰۳. انستركټالولوژی (instructology): د بسوونې هغه خانګه چې په هغه کې لارښوونه د علم او پوهې د لېرد لپاره کارول کېږي.
۲۰۴. ایمونوسرالولوژی (immunoserology): د سرالولوژی هغه خانګه چې دفاعی غبرګون مطالعه کوي. وګورئ: سرالولوژی.
۲۰۵. ایمونو ویرولوژی (immunovirology): هغه پوهه چې د ویروسونو او دفاعی سیستم تر منځ تعامل څېږي.
۲۰۶. انترا کرینولوژی (introcrinology): هغه پوهه چې انتراکراین هورمونونه او د هغو اړوند رنځونه څېږي.
۲۰۷. تاکسیکالولوژی اکتیو (taeksiyalology): هغه پوهه چې هغه زهر څېږي چې په کبانو کې موندل کېږي.
۲۰۸. واکسینالولوژی ایمونو واکسینولوژی (immunovaccinology): د واکسین موندنې په ډگر کې له ایمونولوژی خخه ګته اخيستنه د ایمونو واکسینالولوژی په نوم یادېږي.

۱۸۹. ایاترالولوژی (iatrology): د طب علم ته ایاترالولوژی ویل کېږي.
۱۹۰. ایماکالولوژی (imagology): هغه پوهه چې په ادب او داسې نورو ډګرونو کې کلتوري کلېشې (سیترووتایپونه) څېږي.
۱۹۱. آیرینالولوژی (irenology): هغه پوهه چې سوله څېږي؛ سوله پوهنه.
۱۹۲. آیریسالولوژی (irisology): هغه پوهه چې د زنبق بوټي کر څېږي.
۱۹۳. ایامتالولوژی (iamatology): هغه پوهه چې درملنه څېږي.
۱۹۴. ایمونولوژی (immunology): د طب هغه خانګه چې د بدن دفاعی سیستم څېږي.
۱۹۵. اسلامولوژی (Islamology): هغه پوهه چې اسلام تر خېربنې لاندې نیسي.
۱۹۶. اکتیالولوژی (ichthyology): د زولوژی هغه خانګه چې ماهیان (کبان) څېږي.
۱۹۷. ایدیوبیالولوژی (idiobiology): هغه پوهه چې بیالوژیک فرد څېږي.
۱۹۸. انسکټالولوژی (insectology): هغه پوهه چې حشرات څېږي.
۱۹۹. امپلنټالولوژی (implantology): هغه پوهه چې د غابسونو تعویض (بدلول) څېږي.
۲۰۰. انفکټیالولوژی (infectiology): هغه پوهه چې د ناروغيو سرایت (انفکشن) څېږي.

۲۱۶. افیالوژی (**ophiology**): هغه پوهه چې ماران خېری. افیالوژی د هرپتالوژی یوه خانګه ۵۵. وګورئ: هرپتالوژی.
۲۱۷. ارتالوژی (**orthology**): صحیح تکلم او یا د لغتونو سمه کارونه د ارتالوژی په نوم یادېږي.
۲۱۸. استیالوژی (**osteology**): هغه پوهه چې د هدوکو پتالوژی او مورفولوژی خېری.
۲۱۹. اوشنالوژی (**oceanology**): هغه پوهه چې بحرونه خېری.
۲۲۰. اډنټولوژی (**odontology**): هغه پوهه چې د غابسونو جوړښت او ود څېری. یا: د غابسپوهنې هغه خانګه چې د غابسونو ګډوډی څېری.
۲۲۱. اوئیرالوژی (**oneirology**): هغه پوهه چې خوبونه او د هغو تعبیر خېری.
۲۲۲. ارګنالوژی (**organology**): هغه پوهه چې د نباتاتو او ژوو غري خېری. یا: د تاریخ، ګلتور او پنځدو له مخي د موسیقیي آلاتو خېرنه د ارګنالوژی په نوم یادېږي.
۲۲۳. اوریزمالوژی (**orismology**): هغه پوهه چې تخنیکي اصطلاحات خېری؛ ترمینالوژی.
۲۲۴. اوريكتالوژی (**oryctology**): هغه پوهه چې له ځمکې خڅه را کيندل شوي شیان او همدا رنګه منراونه او فاسیلونه خېری.
۲۲۵. اولفکټالوژی (**olfactology**): د بوی کیمیاوی خېرنه اولفکټالوژی بلل کېږي.

۲۰۸. انفارمېشن تکنالوژی (**information technology**): هغه پوهه چې کمپیوټري سیستمونه او کاریالونه تر خېرنې لاندې نیسي؛ معلوماتي تکنالوژي.
- یا: د کمپیوټري سیستمونو او کاریالونو د جوړولو چارې ته هم ویل کېږي.
- یا: د یوه سازمان د کمپیوټرپوهنې خانګه د معلوماتي تکنالوژي په نوم یادېږي.
۲۰۹. اوینالوژی (**oenology**): هغه پوهه چې شراب او شراب جوړونه خېری.
۲۱۰. اویکالوژی (**oikology**): هغه پوهه چې کورونه (ودانۍ) او کور (کورنۍ، غري)، په تېره د هغو روغتیایي شرایط تر خېرنې لاندې نیسي.
۲۱۱. اونکالوژی (**oncology**): د طب هغه خانګه چې توموروونه، د هغو جوړبدل، تشخيص، درملنه او مخنيوی خېری.
۲۱۲. انتالوژی (**ontology**): د میتافزیک هغه خانګه چې د وجود یا هغو شیانو چې موجود وي، طبیعت او اساسی خانګرنې خېری؛ وجودپوهه.
۲۱۳. اپټالوژی (**optology**): هغه پوهه چې دید (نظر) خېری؛ دید پوهنه.
۲۱۴. آسمالوژی (**osmology**): هغه پوهه چې بويونه خېری.
۲۱۵. اکلالوژی (**ochlology**): د خلکو د ګنه ګونې (رش کش) اروپوهنے د اکلالوژی په نوم یادېږي.

۲۳۷. ارتوپتالوژی (orthopterology): هغه پوهه چې ارتوپترا خېږي.
۲۳۸. استیوپتالوژی (osteopathology): هغه پوهه چې د هدروکو پتالوژی خېږي.
۲۳۹. اوتوپرنسکالوژی (otolaryngology): هغه پوهه چې د غور، پوزې او ستونی ناروګی خېږي.
۲۴۰. اوئیکوپتالوژی (onychopathology): هغه پوهه چې د نکانو ناروګی خېږي.
۲۴۱. اورنیتیکنالوژی (ornithichnology): د علم هغه خانګه چې د مرغانو د پښو فوسیلی چاپ/نبنې خېږي.
۲۴۲. استیو ایمونولوژی (osteoimmunology): هغه پوهه چې د اسکلپټ او دفاعي سیستم ترمنځ اړیکې خېږي.
۲۴۳. استیوارکیالوژی (osteoarchaeology): هغه پوهه چې په لرغونو اثارو کې انسانی پاتې شونی خېږي.
۲۴۴. افتلموپتالوژی (ophthalmopathology): هغه پوهه چې د سترګو ناروګی خېږي.
۲۴۵. اوتو لېرنګو هینګالوژی (otolaryngohingology): هغه پوهه چې د غور، پوزې او ستونی ناروګی خېږي.

۲۲۶. اونکوبیالوژی (oncobiology): د سرطان بیالوژی ته انکوبیالوژی ویل کېږي.
۲۲۷. اونوماتولوژی (onomatology): هغه پوهه چې د نومونو منشاء خېږي.
۲۲۸. ارکیدالوژی (orchidology): هغه پوهه چې بنونه (د ګلونو باگونه) خېږي.
۲۲۹. اورنیتالوژی (ornithology): د زولوژی هغه خانګه چې په ساینسی ډول مرغان خېږي.
۲۳۰. اونوماسیولوژی (onomasiology): د لکسیکالوژی هغه خانګه چې نومونه او مفاهیم خېږي.
۲۳۱. اوپیلیونالوژی (opilionology): هغه پوهه چې درمندګر خېږي.
۲۳۲. اوتوپتالوژی (otopathology): هغه پوهه چې د غوربونو ناروګی خېږي.
۲۳۳. اوتو رینولوژی (otorhinology): هغه پوهه چې غور او پوزه (او د هغو ناروګی) خېږي.
۲۳۴. افتلمالوژی (ophthalmology): هغه پوهه چې د سترګو اناټومی، دندې، ناروګی او درملنه خېږي.
۲۳۵. اوسفیریسالوژی (osphresiology): هغه پوهه چې بویونه خېږي.
۲۳۶. اپتوفزیالوژی (optophysiology): هغه پوهه چې د رنا فربالوژی خېږي.

ب

۲۵۳. بورسالوژي (bursalogy): هغه پوهه چې بورس تر خېربنې لاندې نیسي. بورس یوه شویه ماده ده چې په هغه خای کې شتون لري چې د یوې عضلي او هدوکي سولپدل پېښېري او د دواړو حرکتي سطحو ترمنځ د اصطکاک کچه کموي.

۲۵۴. بالنيولوژي (balneology): هغه پوهه چې حمامونه او لمپيدل (غسل کول) تر خېربنې لاندې نیسي، په ځانګړي ډول هغه غسل چې د درملنې په خاطر ترسره کېږي.

۲۵۵. باريالوژي (barriology): هغه پوهه چې حجروي خندونه (بندېستونه) خېربوي.

۲۵۶. باتمالوژي (bathmology): هغه پوهه چې په یوه ډسکورس کې د تعامل درجي او یا د ژبني خود ارجاعي پورونه تر خېربنې لاندې نیسي.

۲۵۷. بيليلالوژي (bibliology): هغه پوهه چې د كتابونو او د چاپ د فن تاريخ تر خېربنې لاندې نیسي. بلتعريف يې په دي ډول دي: هغه پوهه چې باييلي ادبیات (باييل او د عيسویت نور كتابونه) تر خېربنې لاندې نیسي.

۲۵۸. بايو ايکالوژي (bioecology): هغه پوهه چې د ايکالوژي بیالوژیک ارخونه خېربوي.

۲۵۹. بوټانولوژي (botanology): هغه پوهه چې بوټي (نباتات) خېربوي. د بوټاني په نوم هم یادېږي.

۲۶۰. براكيلوژي (brachylogy): هغه پوهه چې د لغتونو د حذف (غورځن) بېلا بېل حالتونه

۲۶۶. بیالوژي (biology): هغه پوهه چې ژوند او ژوندۍ ماده خېربوي.

۲۶۷. بارولوژي (barology): هغه پوهه چې وزن یا د ثقل مرکز خېربوي.

۲۶۸. باتالالوژي (batology): هغه پوهه چې په سائنسی میتودونو د روېس ګل تر خېربنې لاندې نیسي.

۲۶۹. باينالوژي (binology): باينالوژي هغې بوختيا یا فعالیت ته ويل کېږي چې د نامتو خبرو او عامو خلکو په هکله د معلوماتو د لاسته راوړلو په خاطر د هغو خڅلنۍ (کثافت دانۍ) توشپل کېږي او بیا لاسته راغلي معلومات په کوچنيو ورڅانو کې خپرېږي. د یادونې وړ ده چې دغه فعالیت له اخلاقې پلوه تر پوښتنې لاندې دی.

۲۷۰. بویالوژي (boyology): د یوه نارینه زلمي (هلک) خېربنې یا سائنسی ازمایښت ته بویالوژي ويل کېږي.

۲۷۱. برایالوژي (bryology): د برایوفایټس خېربنې ته برایالوژي ويل کېږي. برایوفایټس هغو بوټو ته ويل کېږي چې رګونه یا مجراء نه لري، مثلاً د کانې ګل یا موسه.

۲۷۲. بوګالوژي (bugology): هغه پوهه چې حشرات خېربوي، د بوګالوژي په نوم یادېږي.

۲۶۹. بکتیریالوژی (bacteriology): هغه پوهه چې په عمومي ډول بکتیریا او په تېره د رنځونو او کرهني په باب يې تر څېربني لاندې نیسي.
۲۷۰. بارامینالوژی (baraminology): هغه پوهه چې د بایبلي عقیدې له مخي د اړګانیزمونو دلبندی څېري او يا د همدي عقیدې پر اساس د موجوداتو ډلبندی ترسره کوي. په لنډ ډول ويلاي شو چې د مخلوقاتو مطالعې ته بارامینالوژي ويل کېري.
۲۷۱. بايوکونولوژي (biocoenology): هغه پوهه چې بايكونوس څېري. بايكونوس د هغو اړګانیزمونو تولني ته ويل کېري چې يو طبیعي ایکالوژیک واحد جوړوي.
۲۷۲. بايوپتالوژي (biopathology): د بدن د غرو، تومورونو او ورته بیالوژیکو جوړښتونو پتالوژي (د ناروغيو پوهه/رنځپوهنه) د بايوپتالوژي په نوم يادېږي.
۲۷۳. بايوسوشیالوژی (biosociology) وګوري: سوشوبیالوژي.
۲۷۴. براكتالوژي (bracketology): هغه پوهه چې د لوبو د پایلې وراندوينه او تجزیه څېري او يا د لوبو د پایلې په هکله وراندوينه کوي.
۲۷۵. بايوکرونولوژي (biochronology): هغه پوهه چې د تېرو د فاسیلونو د شنبې له لاري د هغو نېټې تاکي.
۲۷۶. بايو فزیالوژي (biophysiology): هغه پوهه چې فزیالوژۍ ته بايو فزیالوژي ويل کېري.

- څېربۍ چې په دې کې د هغو لختونو حذف او له منځه هم ورل هم راخي چې په یوه عبارت کې د پوهېدو ور وي، لکه په انګلش ژبه کې له good morning «good morning» کلمې غورځوں.
۲۶۱. برانتالوژي (brontology): هغه پوهه چې تندر څېربۍ.
۲۶۲. بودالوژي (Buddhology): هغه پوهه چې بودا او يا بودیزم تر څېربني لاندې نیسي.
۲۶۳. بفیالوژي (Buffyology): هغه پوهه چې (Buffy the Vampire Slayer)) سریال په علمي او اکادمیکو میتدونو تر څېربني لاندې نیسي.
۲۶۴. بیریستالوژي (berestology): هغه پوهه چې د ونې په پوتکي لیکل شوې خطې نسخې مطالعه کوي.
۲۶۵. بايو رهالوژي (biorheology): هغه پوهه چې د بیالوژیکو موادو جريان (بهډا) او ويجاړتیا څېري.
۲۶۶. بايو تیپالوژي (biotypology): بايو تیپالوژي هغه حیوانات څېري چې مشابه جینوتایپ ولري.
۲۶۷. بروماتولوژي (bromatology): هغه پوهه چې خواړه څېربۍ.
۲۶۸. بتناالوژي (buttonlogy): هغه پوهه چې د جامو تنسی (بتنونه) څېربۍ.

: ۲۸۳. بايو انتروپولوژي (bioanthropology) بیالوژیکي انتروپولوژي ته بايونتروپولوژي ويل کېري.

. ۲۸۴. بايو جيو مورفولوژي (biogeomorphology): هغه پوهه چې د ځمکي او ارگانیزمونو تر منځ تعامل تر څېربنې لاندې نیسي.

. ۲۸۵. بايو نانو تکنالوژي (bionanotechnology): هغه پوهه چې د نانوتکنالوژي لپاره د بیالوژي کارونه او تطبيق څېري.

. ۲۸۶. بايو مايكرو میتریالوژي (biomicrometeorology): هغه پوهه چې د کوچنۍ کچي موسمي سیستمونه څېري چې تر شا یې يو بیالوژيک لامل لاس ولري. د مثال په دول هغه سیستم چې د ونو د زیاتې پراختیا له کبله رامنځته کېري.

پ

. ۲۸۷. پیدالوژي (pedology): د خاورې پوهنې هغه خانګه چې خاوره د طبیعې سیستمونو د یوه جز په توګه څېري او یا د خاورې پیدایښت او ډلبندې مطالعه کوي.

. ۲۸۹. پینالوژي (penology): هغه پوهه چې د سزا او همدا رنګه د جرم د مخنيوي لپاره منل شوې او پلان شوې پروسې څېري.

: ۲۷۷. بايوسایکالوژي (biopsychology) بیالوژیکي اروپوهنې ته بايوسکایلوژي ويل کېري.

. ۲۷۸. بايوسپیلیالوژي (biospeleology): د هغو ارگانیزمونو بیالوژي چې په سمخو کې ژوند کوي.

. ۲۷۹. بايوتکنالوژي (biotechnology): په صنعتي، زراعتي، طبي او نورو تکنالوژيکو مواردو کې د ژونديو موجوداتو (په تېره مايكرو موجوداتو) کارونه د بايوتکنالوژي په نوم يادېږي.

دغه راز، د ژونديو موجوداتو د علومو د څېربنې او مطالعي لپاره د انجيئري او تکنالوژي اصول او میتدونو پلي کول د بايوتکنالوژي یوه برخه ۵۵.

دتعريف په توګه ويلاي شو چې بايوتکنالوژي د پورته يادو ټولو اړخونو څېربنې او شننې ته ويل کېري.

. ۲۸۰. بايوارکيالوژي (bioarcheology): وګوري؛ استي اركيالوژي.

. ۲۸۱. بايوكليمتاالوژي (bioclimatology): د سائنس هغه پوهنګنټيائي خانګه چې د موسمونو د ترتیب له مخي د بايوسفير او ځکمني اټوموسفير ترمنځ اړيکې څېري.

. ۲۸۲. بايومیتریالوژي (biometeorology): هغه پوهه چې د اټوموسفيري شرایطو (موسم) او ژونديو موجوداتو ترمنځ اړيکې څېري.

۳۰۰. پلوتالوژی (plutology): هغه پوهه چې شتمني خېږي.
۳۰۱. پورنالوژی (pornology): هغه پوهه چې جنسی اړیکې (جماع) خېږي. یا: د جنسی اړیکو په تراو لوڅو لیکنو ته هم ویل کېږي.
۳۰۲. پروتالوژی (protology): د تیولوژی هغه خانګه چې منشاوې (سرچینې) او لومړني شیان تر خېږنې لاندې نیسي.
۳۰۳. پنالوژی (punnology): له لغتونو سره د لوپېدو هنر یا فعالیت د پنالوژی په نوم یادېږي.
۳۰۴. پیرکالوژی (pyrgology): هغه پوهه چې مینارونه خېږي.
۳۰۵. پاپیرالوژی (papyrology): هغه پوهه چې پر پاپیروس لیکلې لرغونې متنونه خېږي.
۳۰۶. پاسیمالوژی (pasimology): د افهام او تفہیم لپاره د بدنه حرکتونو استفاده (کارونه) د پاسیمالوژی په نوم یادېږي.
۳۰۷. پیتریالوژی (patriology): د عیسوي تیولوژی یوه خانګه چې خدای - ازلي پلار، خېږي.
۳۰۸. پیستیالوژی (pisteology): هغه پوهه چې ایمان خېږي.
۳۰۹. نیومالوژی (pneumology): هغه پوهه چې تنفسی سیستم او غړي یې خېږي.
۳۱۰. پوګونولوژی (pogonology): هغه پوهه چې بېړه خېږي.

۲۹۰. پومولوژی (pomology): هغه پوهه چې مېوه او د مېوه کر خېږي.
۲۹۱. پوسالوژی (posology): هغه پوهه چې د درملو کارونه / ډوسونه او په تېره د دقیقو نسخو تشخیص خېږي.
۲۹۲. پیرالوژی (pyrology): هغه پوهه چې د تودوځي یا لمبې اغېزې، چې ډېر کله په چاودېدونکو مواد او کیمیاوی مرکباتو پوري اړه لري، تر خېږنې لاندې نیسي.
۲۹۳. پانتالوژی (pantology): د بشري علومو تولو خانګو ته یوه سیستماتیکه کتنه یا د نړیوالو معلوماتو یوه پنځونه د پانتالوژی په نوم یادېږي.
۲۹۴. پالیالوژی (paleontology): هغه پوهه چې لرغونې وختونه یا لرغونې شیان خېږي.
۲۹۵. پتالوژی (pathology): د طب هغه خانګه چې د ناروغری طبیعت، د هغې علتونه، پروسې، وده او پایلې خېږي.
۲۹۶. پاترالوژی (patrology): هغه پوهه چې د کلیسا د پاپانو ژوند او کارونه خېږي.
۲۹۷. پیستالوژی (pestology): هغه پوهه چې وباوې خېږي.
۲۹۸. پیترالوژی (petrology): هغه پوهه چې د تېبرو منشاء، ترکیب او ساختمان خېږي.
۲۹۹. پیمپالوژی (pimpology): هغه پوهه چې دلالې یا دلال کېدل خېږي.

۳۲۲. پرسونالوژی (personology): د شخصیتی اروآپوهنی هغه تیوري چې هېنري موري او نورو ورته وده ورکړه.

۳۲۳. پیفیلالوژی (piphilology): د یوې بوختیا په توګه د پای (ریاضیکي عدد/سمبول) د شمېرو په یادو زده کول د پیفیلالوژی په نوم یادېږي.

۳۲۴. پیسکتالوژی (piscatology): هغه پوهه چې کې نیونه څېږي.

۳۲۵. پلانیتالوژی (planetology): هغه پوهه چې ستوري، ستوريز سیستمونه او لمريز نظام څېږي.

۳۲۶. پرایمتاالوژی (primatology): د زولوژی هغه خانګه چې پرایمېټونه (اولیه موجودات) څېږي.

۳۲۷. پولمونولوژی (pulmonology): د طب هغه خانګه چې د سپرو او تنفسی جهاز ناروغۍ څېږي.

۳۲۸. پایربالوژی (pyroballogy): هغه پوهه چې توبونه څېږي.

۳۲۹. پالتیالوژی (palaetiology): هغه پوهه چې د علت و معلول د قانون په اساس د ځمکې تېر حالات او بدلونونه څېږي.

۳۳۰. پالیوبیالوژی (paleobiology): د بیالوژی هغه خانګه چې د نباتاتو او حیواناتو فاسیلیونه څېږي.

۳۳۱. پالیوایکالوژی (paleoecology): هغه پوهه چې د لرغونی تېرمھال ایکالوژی څېږي.

۳۱۱. پولمالوژی (polemology): هغه پوهه چې بشري نښتي او جګړي څېږي.

۳۱۲. پولیتالوژی (politology): د تولنيزو علومو هغه خانګه چې د سیاست، سیاسي سیستیمونو او سیاسي چلن وړاندوينه، تجزیه، سپړنه او تیوري څېږي.

۳۱۳. پونرالوژی (ponerology): هغه پوهه چې بدی / شر څېږي.

۳۱۴. پوتامولوژی (potamology): هغه پوهه چې سیندونه څېږي.

۳۱۵. پراکسیالوژی (praxeology): هغه پوهه چې انساني کړه وړه یا چلن څېږي.

۳۱۶. پراکتالوژی (proctology): د طب هغه خانګه چې مقعد او اړوندي برخې یې څېږي.

۳۱۷. پوسیالوژی (pussyology): هغه پوهه چې پیشوګانې څېږي.

۳۱۸. پایراتولوژی (pyretology): هغه پوهه چې تبی څېږي.

۳۱۹. پانتیالوژی (pantheology): د تیولوژی هغه سیستم چې تولو ادیانو ته په خپله غږه کې ئای ورکوي؛ د تیولوژی تولیز سیستم ته هم ویل کېږي.

۳۲۰. پارابیالوژی (parabiology): هغه پوهه چې بیالوژیک پارا نورمال فعالیتونه څېږي.

۳۲۱. پیرمیالوژی (paremiology): هغه پوهه چې متلونه څېږي.

۳۴۱. پروتوزولوژی (protozoology): هغه پوهه چې پروتوزوا خېږي.
۳۴۲. پیرمیدالوژی (pyramidology): هغه پوهه چې اهرامونه خېږي، خو د تاریخي یا لرغونپوهنیز لیدلوری پر ئاخای ماوراء الطبیعی یا د عصر جدید لیدلوری کاروی.
۳۴۳. پانکریتالوژی (pancreatology): هغه پوهه چې د پانکراس غده خېږي.
۳۴۴. پراسوپونالوژی (prosoponology): د ماسکونو غونډولو او ډلبندی ته پراسوپونالوژی ويل کېږي.
۳۴۵. پرو-وربیالوژی (proverbiology): هغه پوهه چې متلونه خېږي.
۳۴۶. پالیو آکسی لالوژی (palaeoxylology): هغه پوهه چې فاسیلی لرگی، که تېرده شوي وي يا نه، تر خېړنې لاندې نیسي.
۳۴۷. پالیونیورالوژی (paleoneurology): هغه پوهه چې د له منځه تلليو حیواناتو عصبي سیستم خېږي.
۳۴۸. پالیوپتالوژی (paleopathology): هغه پوهه چې لرغونی ناروغۍ خېږي.
۳۴۹. پالیوفایکالوژی (paleophycology): د پالیونتالوژی هغه خانګه چې فاسیلی الجی خېږي.
۳۵۰. پالیو فایتالوژی (paleophytology): هغه وګورئ: پالیوبوتانی.

۳۳۲. پالیوجیولوژی (paleogeology): په لرغونی تېر مهال کې د یوه خاص ئاخای ایکالوژی ته پالیوجیولوژی ويل کېږي.
۳۳۳. پالیوبوتانی (paleobotany): د پالیونتالوژی هغه خانګه چې نباتي فاسیلوونه خېږي.
۳۳۴. پالیونتالوژی (paleontology): هغه پوهه چې د ماقبل التاریخ یا جیولوژیکو وختونو ژوندي موجودات، په تېرہ هغه چې د فاسیلوونو په ډول پاتې وي، تر خېړنې لاندې نیسي.
۳۳۵. پالیوزولوژی (paleozoology): د زولوژی هغه خانګه چې فاسیلوونه خېږي.
۳۳۶. پاراداکسالوژی (paradoxology): د پاراداکسونو کارونې ته پاراداکسالوژی ويل کېږي.
۳۳۷. پارسیتالوژی (parasitology): هغه پوهه چې پرازیتونه خېږي.
۳۳۸. پاتوبیالوژی (pathobiology): د بیالوژی هغه خانګه چې پتالوژی خېږي او د طبی اړخونو پر ئاخای ډېر تینکار یې پر بیالوژیکو مواردو وي.
۳۳۹. پرنیتالوژی (perinatology): د قابلګي هغه خانګه چې د کړکېچن زېړون پر طبی او عملیاتي مدیریت تمرکز کوي.
۳۴۰. پې اېچ تیسیالوژی (phthisiology): هغه پوهه چې د سبدې توبرکلوز، د هغه درملنه او سانته خېږي.

۳۵۹. پولی گلاتالوژی (polyglottology): د دېرو ژبو کارونه د پولی گلاتالوژی په نوم يادېږي.

۳۶۰. پرابلمتالوژی (problematology): د فلسفې هغه بنه چې پر پونسلو (questioning) وله ده.

۳۶۱. سایکاتوپالوژی (psychotopology): د خای روانی بعد؛ د یو چا پر ذهنی او احساساتی حالت د فزیکي چاپریال اغېز د سایکاتوپالوژی په نوم يادېږي.

۳۶۲. پېډوسایکالوژی (paedopsychology): هغه پوهه چې د ماشوم او/يا نوزېږي د ذهن (يا اروا چې اوس نه کارېږي) طبیعت، کار کولو طرز او وده تر څېرنې لاندې نیسي؛ د ماشوم اروماوهنه.

يا: د ماشوم د ذهن يا اروا سیستماتیکه څېرنه يا تیوريکه شننه د پېډوسایکالوژی په نوم يادېږي.

۳۶۳. پالیوهايدرالوژی (palaeohydrology): هغه پوهه چې لرغونی سیندونه او نور او بیز خواص څېږي.

۳۶۴. پالیوماستالوژی (palaeomastology): وګوري؛ پالیوماماالوژی.

۳۶۵. پالیکرونولوژی (paleochronology): ماقبل التاریخ کرونولوژی د پالیکرونولوژی په نوم يادېږي.

۳۵۱. پالیو رادیولوژی (paleoradiology): د لرغونو پاتې شونو او اثارو د څېرنې لپاره د عصری رایډولوژیکو تخنیکونو کارونه د پالیو رادیولوژی په نوم يادېږي.

۳۵۲. پاراسایکالوژی (parapsychology): د هغه خه پوهه چې تر دمګري نه شي تشریح کېدای؛ روانی يا ماوراء الطبیعی پدیدې، لکه تیلي پاتې او ارواوې.

۳۵۳. پېډو مورفولوژی (pedomorphology): د خاورې مورفولوژی (جوربشت/بنې) ته پېډو مورفولوژی ويل کېږي.

۳۵۴. پیریودانتالوژی (periodontology): پیردیودانتیک؛ هغه پوهه چې د غابونو حمایوی جوربستونه - ژامې، وورې، هدوکۍ، سیمنتم - او هغه شرایط او رنځونه څېږي چې پر غابونو اغېز کوي.

۳۵۵. فوتو پتالوژی (photopathology): د پتالوژی هغه خانګه چې هخه ناروغۍ څېږي چې رنا ته د ظاهرېدو له امله پیدا شوي وي.

۳۵۶. فایتوپتالوژی (phytolithology): هغه پوهه چې فاسیلی نباتات څېږي؛ پالیوبوتانی؛ پالیوفایپتالوژی.

۳۵۷. فایتوپتالوژی (phytopathology): هغه پوهه چې د نباتاتو ناروغۍ څېږي؛ نباتي پتالوژی.

۳۵۸. فایتوسوشیالوژی (phytosociology): هغه پوهه چې د نباتي ټولنو ایکالوژی، ډلبندی او خپرېدل څېږي.

۳۷۴.	پالیو	انتروپولوژی
		: (paleoanthropology) هغه پوهه چې لرغونې انساني پاتې شونې خېږي.
۳۷۵.	پالیو	اپیدمیالوژی
		: (paleoepidemiology) هغه پوهه چې له اپیدمیالوژیک اړخه د لرغونو وختونو ناروغۍ خېږي.
۳۷۶.		پوست-فینامینالوژی
		: (postphenomenology) د فینامینالوژی نوي بنې چې موخه يې د ذهن ګرایي يا موضوعیت پر محدودیتونو برلاستیا ۵۵.
۳۷۷.	پالیو	هیستوتالوژی
		: (paleohistopathology) هغه پوهه چې د لرغونو ناروغیو هیستوتالوژی خېږي.
۳۷۸.	پاتو	نیورو فزیالوژی
		: (pathoneurophysiology) د ناروغۍ نیورو فزیالوژی ته پاتو نیورو فزیالوژی ويل کېږي.
۳۷۹.		پاتولوژیکل هیستوتالوژی (pathological histology)
		: هغه پوهه چې د ژوندي موجود ناروغه نسجونه خېږي. (د نورمال هیستوتالوژی پر خلاف، چې روغ نسجونه خېږي).

۳۶۶. پالیوفزیالوژی (paleophysiology): هغه پوهه چې د حیوانی فزیالوژی ارتقای (تکاملی) اساس خېږي.
۳۶۷. پالیو اورنټالوژی (paleoornithology): د پالیونټالوژی هغه څانګه چې فاسیلی مرغان خېږي.
۳۶۸. پاتو مورفولوژی (pathomorphology): هغه پوهه چې د یوه پاتولوژیک حالت مورفولوژی خېږي.
۳۶۹. پاتو فزیالوژی (pathophysiology): هغه پوهه چې په ناروغۍ او تپ (زخم) پوري ترلي فزیولوژیک بهironه خېږي.
۳۷۰. پاترونوموتالوژی (patronomatology): د علم هغه څانګه چې شخصي نومونه او د هغو منشاء خېږي؛ د پاترونومیکونو خېړنه.
۳۷۱. پایکورنا ویرولوژی (picornavirology): هغه پوهه چې پایکورنا ویروسونه خېږي. پایکورنا هغه ویروسونه دی چې دېری یې سرایت کوونکي او د پولیو، د پینې و خولي ناروغۍ او د توخلی بېلا بېل دولونه او د داسې نورو ناروغیو لامل ګرځي.
۳۷۲. ټایلوکرونولوژی (ptilochronology): هغه پوهه چې د غذایي حالت د یوه انډیکس په توګه د وزرونو د ودې فيصدې خېږي.
۳۷۳. پالیوكلیمتالوژی (palaeoclimatology): هغه پوهه چې د Ҳمکې ماقبل التاریخ اقلیم خېږي.

٣٨٩. ترماتالوژی (thermatology): د درمان پوهنې هغه خانګه چې د درملنې لپاره د تودو خې کارونه خېږي.

٣٩٠. تریماتالوژی (thremmatology): هغه پوهه چې د بوټو او ژوو تکثیر او تناسل خېږي.

٣٩١. تیوریوگنالوژی (theriogenology): د وترنري طب هغه خانګه چې تناسل خېږي.

٣٩٢. تیو تاناتولوژی (theothanatology): د هغه فکر یو لړ فلسفې او تیولوژیکی موندنې چې سایي خدای مړ وي.

ت

٣٩٣. تاکسیکو پتالوژی (toxicopathology): هغه پوهه چې په هغو حجراتو، نسجونو او غرو کې جوړښتی او عملیاتي بدلونونه خېږي چې په زهرو یا زهرجنو موادو کړو وي.

٣٩٤. ترانسپلانټالوژی (transplantology): د طب هغه خانګه چې د غرو په بدلولو (یا تعویض الاعضاء) کې سکلې مسائل خېږي.

٣٩٥. فارماکولوژی تاکسیکو فارماکولوژی (toxicopharmacology): د زهري موادو فارماکولوژي ته تاکسیکو فارماکولوژي ويل کېږي.

٣٩٦. ترانسلاټالوژی (translatology): وګوري: تراډکټالوژي.

ت

٣٨٠. تیالوژی (thealogy): هغه پوهه چې له فیمنیستی لیدلوري خداینه یا نسخینه خدای تر خېږنې لاندې نیسي.

٣٨١. تیولوژی (theology): هغه پوهه چې خدای (ازلي خدای)، یو خدای، یا خدایان او په توله کې د دین ربستانولي تر خېږنې لاندې نیسي.

٣٨٢. تیریالوژی (thereology): تیراپیوتکس؛ د ناروغیو درملنه؛ یا د شفا (درملنې) پوهې ته تیریالوژی ويل کېږي.

٣٨٣. ترمالوژی (thermology): هغه پوهه چې تودو خې خېږي.

٣٨٤. تیبیتالوژی (Tibetology): هغه پوهه چې تبت، د دی سیمې تاریخ او کلچر خېږي.

٣٨٥. تاناتولوژی (thanatology): هغه پوهه چې مرینه او په مرګ پوري ترلي موارد، او همدا رنګه په مرض الموت اخته وګړي او د هغه د کورنۍ اړتیاوې تر خېږنې لاندې نیسي.

٣٨٦. تیماتالوژی (thematology): هغه پوهه چې په ادبیاتو، په تپه له جیوګرافیک اړخه (themes) تقسیم شوي، کلچر کې تیمونه خېږي.

٣٨٧. تریپسالوژی (threpsology): د تغذیې ګروهې ته تریپسالوژی ويل کېږي.

٣٨٨. تاماټالوژی (thaumatology): هغه پوهه چې معجزې خېږي.

عناصر هم ورسه مل وي. ډېره عامه اصطلاح ورته د ژبارې مطالعات يا ترانسلاټالوژي کارپېږي.

٤٠٦. ترانزيتالوژي (transitology): هغه پوهه چې له یوه سیاسي رژیم خخه بل سیاسي رژیم ته د بدلون (اوښتلو) بهير څېږي.

٤٠٧. تراماتالوژي (traumatology): د طب هغه خانګه چې د تrama تشخيص او درملنه څېږي.

٤٠٨. تیلي پتالوژي (telepathology): د تیلي کمونیکېشن له لارې د ناروغری تشخيص د تیلي پتالوژي په نوم یادېږي؛ لر رنځپوهه.

٤٠٩. تیلي سایزمولوژي (teleseismology): د سایزمولوژي هغه خانګه چې د لري واتن سایزمی پېښې څېږي یا ثبتوی.

٤١٠. ټونو مورفولوژي (tonomorphology): هغه پوهه چې ټوني جوړښت څېږي.

٤١١. تایپوکرونولوژي (typochronology): د شیانو د تولگۍ په یو ډول کې کرونولوژیک توپیر د تایپوکرونولوژي په نوم یادېږي.

٤١٢. تیلي ډرماتالوژي (teledermatology): د پوستکي په حالتونو او تومورونو پوري اړوند طبی معلوماتو د لېږد لپاره د تیلي کمونیکېشن تکنالوژي کارونه د تیلي ډرماتالوژي په نوم یادېږي.

٤١٣. تریکالوژي (trichology): هغه پوهه چې وېښتان تر څېښې لاندي نیسي.

٣٩٧. ټنگوسالوژي (Tungusology): هغه پوهه چې ټنگوسی ژبې څېږي.

٣٩٨. تین تینالوژي (tintinlogy): هغه پوهه چې د The Adventures of Tintin سریال په اکادمیکه زمينه کې تر څېښې لاندي نیسي.

٣٩٩. توپوبیالوژي (topobiology): هغه پوهه چې بیالوژیکې بنې (شکلونه) څېږي.

٤٠٠. تکنیکالوژي (technicology): وګورئ: تکنالوژي.

٤٠١. تیمپستالوژي (tempestology): هغه پوهه چې سایکلونونه، هریکن توپانونه او ورته ستر واقعات څېږي.

٤٠٢. تیمبرالوژي (timbrology): هغه پوهه چې مهرونه څېږي. د مهرونو غوندولو ته هم ویل کېږي.

٤٠٣. تاکسیکالوژي (toxicology): د فارماکولوژي هغه خانګه چې د زهرونو او مسموم کولو طبیعت، اغزه، تشخيص او درملنه څېږي.

٤٠٤. تولکینالوژي (Tolkienology): هغه پوهه چې د برتانوي لیکوال جي. آر. آر. تولکین پنځونې او کارونه څېږي.

٤٠٥. ترادکتالوژي (traductology): هغه پوهه چې د ژبارې او ترجمانۍ تیوري او عمل، په تېره په یوه اکادمیکه زمينه کې تر څېښې لاندي نیسي، داسې چې د تولنیزو او انسانی علومو

۴۲۴. ټونولوژي (tonology): هغه پوهه چې په انساني ژبو کې غاړه (تون) خپري.

۴۲۵. ټوپولوژي (topology): د ریاضياتو هغه خانګه چې د یوه هندسي شکل يا جامد هغه ځانګړني خپري چې په کشلو، کبرولو او نورو ورته حالتونو بدلون نه خوري.

۴۲۶. ټاکسولوژي (toxology): هغه پوهه چې توپونه او د توپونو د گوزارولو مسیر/خط خپري.

۴۲۷. ټایپولوژي (typology): هغه پوهه چې سمبوليکه بشودنه، په تېره د مذهبی متنونو منشا او معنا تر خپري لاندي نيسی. يا: د مشترکو ځانګړنوله مخې د یوشې د ډولونو سیستماتیکه ډلبندی د ټایپولوژي په نوم يادېږي.

۴۲۸. ټاسالوژي (tassology): ټاسیوګرافۍ؛ د چایو د پانو یا قهوې د ذراتو په مت فال بشودنه يا وړاندوينه کول.

۴۲۹. ټیلیالوژي (teleology): هغه پوهه چې د طبیعی پېښو موخه او ډیزاین خپري.

۴۳۰. ټروپالوژي (tropology): د اخلاقی او نورو معناوو د استنباط لپاره د یوه مذهبی متن يا بلې پنځونې تعبير د ټروپالوژي په نوم يادېږي.

۴۳۱. ټرکالوژي (Turkology): هغه پوهه چې د ترکي ډ وګرو ژبي، تاریخ او ټلتور خپري.

۴۳۲. ټیپالوژي (typtology): هغه پوهه چې د ارواوو د استحظطار په ځای کې د ارواوو له خوا تولید شوي کړپند غرونه خپري.

۴۱۴. ټروفالوژي (trophology): هغه پوهه چې تغذیه خپري.

۴۱۵. ټایفلولوژي (typhlology): هغه پوهه چې روندوالي (نابینائي) خپري.

۴۱۶. ټانګوتالوژي (Tangutology): هغه پوهه چې د ټانګوت سیمې خلک، ټلچر او ژبه خپري.

۴۱۷. ټلماتالوژي (telmatology): هغه پوهه چې لمده يا زیمناکه ځمکه خپري.

۴۱۸. ټرمینالوژي (terminology): د اصطلاحاتو هغه ډله چې په تجارت، هنر، ساینس او داسي نورو برخو کې کارېږي. يا: د اصطلاحاتو عقیدې ته هم ويل کېږي. يا: هغه پوهه چې اصطلاحات خپري.

۴۱۹. ټرمونولوژي (terminology): وګوري؛ ټرمینالوژي.

۴۲۰. ټاکالوژي (ptochology): هغه پوهه چې نېستي (فقر) خپري.

۴۲۱. ټاکسالوژي (taxology): ټاکسونومي؛ هغه پوهه يا تخنیک چې د ډلبندی لپاره کارول کېږي. يا: هغه پوهه چې د ارګانیزمونو موندنه، سپړنه، ډلبندی او نومونه خپري.

۴۲۲. ټایډولوژي (tidology): هغه پوهه چې مد و جزر خپري.

۴۲۳. ټوکولوژي (tocology): د طب هغه خانګه چې زېړون (د ماشوم حمل) خپري.

٤٤١. جیراتالوژی (geratology): هغه پوهه چې د لور عمر کسان، د هغو ناروغرۍ او په زړښت پوري ترلي نور موارد خپري.

٤٤٢. جیپسیالوژی (gyniology): هغه پوهه چې د جتیانو ژوند او ګلچر خپري.

٤٤٣. جینسیالوژی (genesiology): هغه پوهه چې تناسل خپري.

٤٤٤. جیرنټالوژی (gerontology): هغه پوهه چې د زاړه عمر خلک یا پخپله د زړښت پروسوه خپري. یا: هغه پوهه چې د عمر خورلو کسانو پرابلمونه خپري.

٤٤٥. جایگنتالوژی (gigantology): هغه پوهه چې بلاوی (دببان) خپري.

٤٤٦. جیومایتالوژی (geomythology): د هغو خرافاتو خپرنه چې په حیولوژیکو ځانګړنو او پېښو پوري اړوند وي.

٤٤٧. جینتیلیالوژی (genethliology): د نو زېږي ماشوم د برخليک او تقدیر وړاندوينه کول د جینتیلیالوژی په نوم یادېږي.

٤٤٨. جیوکرونولوژی (geochronology): د تېرو او کانو د نېټو ټاکلو پوهه ته جیوکرونولوژی ويل کېږي.

٤٤٩. جیومورفولوژی (geomorphology): هغه پوهه چې ځمکښی (landforms) لکه غر، دره، سیند...، د هغو ډلبندي، منشاء، رغښنه او تاریخ تر خپرنې لاندې نیسي.

٤٣٣. تکنالوژی (technology): د عملی مقاصدو لپاره د علم تنظیم او ترتیب ته تکنالوژی ويل کېږي. یا: ټولې بېلا بېلې او کار ور تکنالوژی چې یوه ګلچر یا خلکو پنځولي وي.

ج

٤٣٤. جیولوژی: هغه پوهه چې د ځمکې (یا نورو ستورو) جوړښت، د هغو منشاء او رامنځته کېدل خپري. دغه راز، د یوې سیمې جغرافیوی جوړښت ته هم ويل کېږي.

٤٣٥. جیمولوژی: هغه پوهه چې ګرانبيه ملغاري او تېروې خپري.

٤٣٦. جیمنالوژی (geminology): هغه پوهه چې غږګونی (وروونه/خویندې) خپري.

٤٣٧. جینیالوژی (genealogy): هغه پوهه چې نسب خپري. د شجري یا نسب نامې جوړولو ته هم جینیالوژی ويل کېږي. نسب پوهنه / علم الانساب.

٤٣٨. جینکالوژی (genecology): د ایکالوژی هغه خانګه چې په بېلا بېلو محیطونو کې جنیټیک توپیرونه خپري.

٤٣٩. جیوبیالوژی (geobiology): هغه پوهه چې له جیولوژی او بیالوژی خخه ترکیب شوې.

٤٤٠. جیوایکالوژی (geoecology): هغه پوهه چې له جیولوژی او بیالوژی خخه ترکیب شوې.

٤٥٨. چېسالوژي (chessology): هغه پوهه چې چېس (شطرنج) خپري.

٤٥٩. چېرالوژي (chierology): هغه پوهه چې د گوتو په استفاده د تورو او لغتونو نبودنه تر خپريني لاندي نيسی.

٤٦٠. چiroپ ترالوژي (chiroptery): هغه پوهه چې اسمانخکالي خپري.

د

٤٦١. ډاټالوژي (datalog): هغه پوهه چې کمپيوټر خپري، د ډاټالوژي په نوم يادېږي. يا کمپيوټرپوهنې ته ډاټالوژي هم ويل کېږي.

٤٦٢. ډوسالوژي (dosology): هغه پوهه چې د درملو نسخه يا د درملو د مصرف اندازه خپري.

٤٦٣. ډیسمالوژي (desmology): د اناټومي هغه خانګه چې پله تر خپريني لاندي نيسی.

٤٦٤. ډایابولوژي (diabolology): هغه پوهه چې له ديني اړخه شیطان يا ابلیس تر خپريني لاندي نيسی.

٤٦٥. ډیکالوژي (dickology): هغه پوهه چې د نارينه تناسلي غږي تر خپريني لاندي نيسی.

٤٦٧. ډپسالوژي (dipsology): هغه پوهه چې د الكولي خښاکونو لپاره تنده تر خپريني لاندي نيسی.

٤٥٠. جیوفزیالوژي (geophysiology): هغه پوهه چې د حمکې پر سر د ژوندیو موجوداتو تعامل خپري او پر دې فرضی بنا ده چې حمکه پخپله د یوازینې ژوندی ارګانیزم په توګه فعالیت کوي.

٤٥١. جینالوژي (jineology): د فیمنستی نظریې هغه مكتب چې په کردستان کې يې بېلا بېلو چې گوندونو ملاتر کړ.

٤٥٢. جکستالوژي (juxtology): هغه پوهه چې په ادب کې د متن او معنا مجاورت (نبردېکت) خپري.

٤٥٣. جاپانالوژي (Japanology): هغه پوهه چې جاپان، د جاپان ژبه، کلچر او تاریخ تر خپريني لاندي نيسی.

٤٥٤. جوسیفالوژي (Josephology): هغه پوهه چې د سېنت جوسیف (یوسف) تیولوژي خپري.

چ

٤٥٥. چیرولوژي (cherology): د اشاروي ژبو لپاره د غربپوهنې يا فونولوژي معادله پوهه ده.

٤٥٦. چایرولوژي (chirology): هغه پوهه چې د ورغوي لوستنه خپري.

٤٥٧. چیزالوژي (cheesology): هغه پوهه چې پنیر خپري.

٤٧٥. ډایاپتالوژی (diabetology): هغه پوهه چې د شکر تشخیص او درملنه تر خپرني لاندې نیسي.

٤٧٦. ډایانویالوژی (dianoialogy): هغه پوهه چې ذهنی او عقلی ورتیاوې خپری.

٤٧٧. ډپټرالوژی (dipteroLOGY): هغه پوهه چې مچان خپری.

٤٧٨. ډرائکنالوژی (dragnology): هغه پوهه چې بساماران خپری.

٤٧٩. ډایلنالوژی (Dylanology): هغه پوهه چې د باب ډایلن موسيقي او سندري خپری.

٤٨٠. ډاکتیلیالوژی (dactyliology): د ارکیالوژی هغه خانګه چې د غمبو (ملغلو) تورنه خپری. یا: د ارکیالوژی هغه خانګه چې گوتمن (گوتې) خپری.

٤٨١. ډلفینالوژی (delphinology): هغه پوهه چې ډولفينونه خپری.

٤٨٢. ډایاکانیالوژی (diaconiology): هغه پوهه چې دفترونه او د یوې خانګړې کلیسا اداري تشکیل (سلسه مراتب) خپری.

٤٨٣. ډایالكتالوژی (dialectology): هغه پوهه چې لهجې (گردودونه) خپری.

٤٨٤. ډیستلیالوژی (dysteleology): هغه پوهه چې د حیوناتو او نباتاتو هغه غری خپری چې په ظاهره بې دندې او بې گټې بسکاري.

٤٦٨. ډراكالوژي (dracology): هغه پوهه چې بساماران خپری.

٤٦٩. ډلتیالوژی (deltiology): هغه پوهه چې پوستي کارتونه تر خپرني لاندې نیسي.

٤٧٠. ډيمنالوژي (demonology): هغه پوهه چې بلاګاني، په تېره بیا هغه منترونه او طلسمنونه چې د هغو د را بللو او کنترول لپاره پکارېږي، تر خپرني لاندې نیسي.

٤٧١. ډنډرالوژي (dendrology): هغه پوهه چې ونې او نور لرګين بوټي خپری.

٤٧٢. ډيونتالوژي (deontology): د اخلاقياتو هغه خانګه چې د یوه کار د اخلاقې دریخ قضاوت د ټولنیزو قوانیونو او ارزښتونو له مخې کوي او د هغه کار ذاتي بشه والی یا پایلې په پام کې نه نیسي.

٤٧٣. ډاکتیلالوژي (dactyloLOGY): هغه پوهه چې د افکارو د تبادلي لپاره د گوتو او لاسونو کارونه، په تېره بیا د یوه کون وګړي له لوري د لاسونو او گوتو حرکات تر خپرني لاندې نیسي.

٤٧٣. ډيفيكتالوژي (defectology): هغه پوهه چې د معلولو ماشومانو روزل مطالعه کوي او د هغه روزنيز سيسټم لپاره هم کارول کېږي چې بشوونکې یې د معلولو ماشومانو د روزنې لپاره کاروي.

٤٧٤. ډرمتاالوژي (dermatology): هغه پوهه چې پوستکي او د پوستکي ناروغۍ خپری.

د

۴۹۲. ریالوژی (rheology): د فزیک هغه خانگه چې د مادې جریان او ویجارتیا (deformation) خپری.

۴۹۳. رونالوژی (runology): هغه پوهه چې رونیک الفبا، د هغو کتیبې (لاسي نسخې) او تاریخ خپری.

۴۹۴. رادیولوژی (radiology): د تشخیص او درملنې لپاره رادیو اکتیف مواد کارول د رادیولوژی په نوم یادېږي.

۴۹۵. رینالوژی (rhinology): هغه پوهه چې پوزه خپری.

۴۹۶. ریزالوژی (rhizology): هغه پوهه چې نباتی ریبنې خپری.

۴۹۷. رمپالوژی (rumpology): هغه وړتیا چې له مخي یې د یوه کس د کوناتو د خانګرنو د لوستلو له لاري د هغه د راتلونکي وړاندوينه کېدای شي.

۴۹۸. ریتینالوژی (retinology): هغه پوهه چې د سترګي شبکيye خپری.

۴۹۹. ریفلکسالوژی (reflexology): هغه پوهه چې ساده او پیچلي غبرګونونه خپری.

۵۰۰. ریپرالوژی (Ripperology): هغه پوهه چې جېک ریپر نومي قاتل خپری. نوموري د نولسمې پېږي په وروستيو وختونو کې د لندن د

۴۸۵. ډاینوسارولوژی (dinosaurology): د پالیانتالوژی هغه خانگه چې ډایناسورونه مطالعه کوي.

۴۸۶. ډیپلومتاالوژی (diplomatology): هغه پوهه چې ډیپلوماسي، چارتورونه، سیاسي نظریات او داسې نور خپری.

۴۸۷. ډاکومنتالوژی (documentology): هغه پوهه چې د معلوماتو ثبت او اخذ تر خپرني لاندي نيسې. یا: هغه پوهه چې تاریخي اسناد او معلومات خپری.

۴۸۸. ډونهانګالوژی (Dunhaungology): هغه پوهه چې د چين «دونهانګ» بشار خپری، په تېره بیا د دې بشار پر ټکنولوژي او تاریخي میراث خبرې کوي.

۴۸۹. ډیسمورفولوژی (dysmorphology): هغه پوهه چې ارثي (جنیتیک) عوارض خپری، په تېره پیدایشي عیبونه.

۴۹۰. ډرمتوپاتالوژی (dermatopathology): هغه پوهه چې په مايكروسكوبې کچه د پوستکي ناروغری خپری.

۴۹۱. اوئریالوژی (درمتتو اونیریالوژی (dermatovenereology): هغه پوهه چې په پوستکي باندي د هغې ناروغری اغېزې خپری چې په جنسی ډول انتقال شوي وي.

:۵۰۸ رادیو مورفولوژی (radiomorphology) د رادیو ستورو (او نورو ورته رادیو سرچینو) مورفولوژی ته رادیو مورفولوژی ویل کېرى.

:۵۰۹ رادیو تکنالوژی (radiotechnology) هغه تکنالوژی چې په خپل خان کې رادیویی خپی او رادیو کمونیکېشن رانغاری.

:۵۱۰ رادو ټاکسیکالوژی (radiotoxicology) هغه پوهه چې رادیو ټاکسی سیتېي خېرى.

:۵۱۱ رینولارینگالوژی (rhinolaryngology) هغه پوهه چې پوزه او ستونى، په تېرە د هغۇ اناټومى، فزیالوژى او پتالوژى خېرى.

:۵۱۲ رادیېشن بیالوژی (radiation biology) هغه پوهه چې پر بیالوژىکو سیستېمۇنۇ د ايونى يا غېر ايونى ورانگۇ اغېز خېرى.

فارماکولوژي رادیو .۵۱۳ رادیو پیشەن بیالوژی (radiopharmacology) د رادیو درملو تولید او کارونه خېرى.

.۵۱۴ رینو ھیستېو پتالوژی رینو ھیستېو پتالوژی (renohistopathology) د پنستورگو ھیستېو پتالوژى ته رینو ھیستېو پتالوژى ویل کېرى.

ز

:۵۱۵ زولوژي: د بیالوژي هغه خانگه چې د تولو ژونديو او له منئە تللۇ حیواناتو چاپریال، د هغۇ جوربىت، منشاء و زوکۆھ، تکامل، دلبندى، عادتونه او ودھ تر خېرنې لاندى نىسي.

وايت چېپل ولسوالى يو ناپېزاندە قاتل وو چې پرلپسى وژنى به يې كولى.

:۵۰۱ رادیوبیالوژی (radiobiology) هغه پوهه چې پر ژونديو موجوداتو د ورانگۇ اغېزى خېرى.

:۵۰۲ رادیو ایکالوژی (radioecology) هغه پوهه چې په چاپریال باندى د رادیو اكتىف موادو اغېزى او برخلىك خېرى.

:۵۰۳ رادیو جیولوژی (radiogeology) هغه پوهه چې د ځمکى پر مخ د رادیو اكتىف عناصر و خېرېدل خېرى.

:۵۰۴ رادیو اونکالوژی (rheumatology) د طب هغه خانگه چې د بندۇنۇ پارسوب او د مفصلۇنۇ نور مرضۇنە خېرى.

:۵۰۵ روتا ویرولوژی (rotavirology) هغه پوهه چې روتا ویروسونە خېرى.

:۵۰۶ رادیو اونکالوژی (radiooncology) په انکالوژى کې د رادیو تیراپىي کارونه د رادیو اونکالوژى په نوم يادېرى.

:۵۰۷ رو انتېجينالوژي (roentgenology) د رادیوگرافى؛ د رادیوگرافونو د جوړولو بهير او د هغۇ د تحلیل پوهې ته رو انتېجينالوژى يا رادیوگرافى ویل کېرى.

:۵۰۸ رادیو کرونولوژي (radiochronology) هغه تخنيك چې په هغه کې د معلومو رادیو اكتىف آيزوتوپونو نسبتونه اندازه کېرى او له دې لارې د يوه اثر مطلق عمر تاكل کېرى.

۵۲۵. زينو مورفولوژي (xenomorphology): هغه پوهه چې زمود له Ҳمکي خخه بهر شته بیالوژیک جوربستونه څېږي.
۵۲۶. زينو سایکالوژي (xenopsychology): هغه پوهه چې د فضایي مخلوقاتو روان (اروايی حالت) څېږي.
۵۲۷. زينو اركیالوژي (xenoarchaeology): هغه افسانوي پوهه چې د فضایي مخلوق د کلچرونو فزیکي پاتې شونی څېږي. دغه پاتې شونی پر هغو سیارو موندل کېدای شي چې یادو مخلوقاتو پکي ژوند تېر کړي وي یا یې لیدنه تري کړي وي.
۵۲۸. زينو انتروپولوژي (xenoanthropology): د زينولوژي هغه خانګه چې بل ستوريز کلچرونوه څېږي.
۵۲۹. زينو بکتریالوژي (xenobacteriology): هغه پوهه چې د بل سیاري بکتریاوی څېږي.
۵۳۰. زينو مایکرو بیالوژي (xenomicrobiology): هغه پوهه چې بل ستوريز مایکرو ارگانیزمونه څېږي.
۵۳۱. زیمالوژي (zymology): هغه پوهه چې تخم (خمیره کول یا کېدل) څېږي.
۵۳۲. زایتولوژي (zythology): هغه پوهه چې د اور بشو او به یا د اور بشو د او بو دم کول (اپشول) څېږي.

۵۱۶. زینالوژي (xenology): هغه پوهه چې اېلين (د بلې سیاري مخلوق) څېږي.
۵۱۷. زایلولوژي (xylology): هغه پوهه چې لرګي څېږي.
۵۱۸. زینوبیالوژي (xenobiology): زمود له Ҳمکي خخه بهر د نورو ژونديو موجوداتو (فضایي مخلوقاتو) په هکله اټکلي بیالوژي د زينو بیالوژي په نوم یادېږي.
۵۱۹. زينو جیولوژي (xenogeology): هغه پوهه چې د فضایي مخلوقاتو جیولوژي څېږي.
۵۲۰. زينو زولوژي (xenozoology): د زینولوژي هغه خانګه چې زمود له Ҳمکي خخه بهر شته حیوانات څېږي.
۵۲۱. زينو سایتولوژي (xenocytology): هغه پوهه چې زمود له Ҳمکي خخه بهر شته حجرات څېږي.
۵۲۲. زينو میتالوژي (xenomythology): هغه پوهه چې د فضایي مخلوقاتو اسطوري او افساني څېږي.
۵۲۳. زينو پتالوژي (xenopathology): هغه پوهه چې زمود د کهکشان د بېلا بېلا ژونديو نوعو ترمنځ د ناروغيو طبیعت، د ناروغيو لاملونه، بهironه، منځته راتګ او پايلې څېږي.
۵۲۴. زينو سوشیالوژي (xenosociology): هغه پوهه چې د فضایي مخلوقاتو سوشیالوژي څېږي.

س

۵۴۳. سیتالوژی (cetology): د زولوژی هغه خانګه چې ستر بحري ژوی لکه نهنګ، ډالفن او سمندری سرکوزی تر څېښې لاندې نیسي.
۵۴۴. سینالوژی (cynology): هغه پوهه چې سپې څېږي.
۵۴۵. سایتالوژی (cytology): هغه پوهه چې حجرات تر څېښې لاندې نیسي.
۵۴۶. سیریالوژی (cereology): هغه پوهه چې د غلې (غممو، وریخو...) په دایروی (یا کوم بل هندسي) شکل کوته کول څېږي.
۵۴۷. سیرمالوژی (ceramology): هغه پوهه چې سرامیک (د کلالې صنعت) تر څېښې لاندې نیسي.
۵۴۸. سربرالوژی (cerebrology): هغه پوهه چې ماغزه یا د مغزو مخنۍ برخه څېږي.
۵۴۹. سینماتولوژی (cinematology): هغه پوهه چې د سینمایی فلمونو جوړول څېږي.
۵۵۰. سایتوپتالوژی (cytopathology): د پتالوژی هغه خانګه چې د حجراتو گډوډی (اختلالات) څېږي.
۵۵۱. سایتو امبریالوژی (cytoembryology): د جنین سایتولوژی د سایتو امبریالوژی په نوم یادېږي.
۵۵۲. سایتو فزیالوژی (cytophysiology): هغه پوهه چې د حجراتو فزیالوژی څېږي.

۵۳۳. زو ایکالوژی (zooecology): د ایکالوژی هغه خانګه چې د ژوو او د هغو د چاپېریالونو ترمنځ اړیکې څېږي.
۵۳۴. زو جیولوژی (zoogeology): هغه پوهه چې د فاسیلی حیواناتو پاتې شونی څېږي.
۵۳۵. زونوسالوژی (zoonosology): هغه پوهه چې حیوانی ناروغۍ څېږي.
۵۳۶. زوپتالوژی (zoopathology): هغه پوهه چې د حیواناتو پتالوژی څېږي.
۵۳۷. زوفایتولوژی (zoophytology): هغه پوهه چې د زوفایتونو طبیعی تاریخ څېږي.
۵۳۸. زو مورفولوژی (zoomorphology): د حیواناتو مورفولوژی ته زو مورفولوژی ويل کېږي.
۵۳۹. زو موزیکالوژی (zoomusicology): د زو سیمیاتک هغه خانګه چې د حیواناتو د غړونو موسیقیي اړخونه څېږي.
۵۴۰. زوفزیالوژی (zoophysiology): د ژوو فزیالوژی.
۵۴۱. زو سایکالوژی (zoopsychology): هغه پوهه چې په حیواناتو کې اروپوهنه (سایکالوژی) مطالعه کوي.
۵۴۲. زو ټکنالوژی (zootechnology): د حیواناتو اړوند ټکنالوژی ته زو ټکنالوژی ويل کېږي.

:**۵۶۱. سودومیتالوژی (pseudomythology)** هغه ادبی پنځونه یا لیکنه چې د اسطوري ځینې اړخونه ولري؛ اسطوره وزمه ادبیات.

:**۵۶۲. سودوسوشیالوژی (pseudosociology)** د سوشیالوژی ناسمه او مصنوعی بنه د سودو سوشیالوژی په نوم یادېږي.

:**۵۶۳. سایکوپتالوژی (psychopathology)** هغه پوهه چې د ذهنی او چلندي ګډوډيو منشاء، ود، تشخيص او درملنه څېږي.

:**۵۶۴. سایکوگرافولوژی (psychographology)** هغه پوهه چې د یوه کس د کرکټر شخصیت د شنبی لپاره د نوموري لاسي لیک تر څېښې لاندې نیسي.

:**۵۶۵. سایکوفزیالوژی (psychophysiology)** د فزیالوژی هغه ځانګه چې د ذهن او فزیولوژیکو بهیرونو ترمنځ تعامل څېږي.

:**۵۶۶. سایکوتکنالوژی (psychotechnology)** د اروآپوھنې تکنالوژیکی کارونې (اپلېکشن) ته سایکوتکنالوژی ويل کېږي.

:**۵۶۷. سینالوژی (senology)** د طب هغه ځانګه چې د سینې (تیونو) ګډوډي څېږي.

:**۵۶۸. سیرالوژی (serology)** هغه پوهه چې د وینې سیروم (د وینې هغه پلازما چې د وینې حجرات، پلاتیلونه او فبرینوجن ترې ایستل شوي وي) او په تېره په سیروم کې د انتې جنونو او انتې باډیو ترمنځ غږګون څېږي.

:**۵۵۳. سربرو فزیالوژی (cerebrophysiology)** هغه پوهه چې ماغزه، د مغزو جوړښت او دندې څېږي.

:**۵۵۴. سایتو پتالوژی هیستا (cytohistopathology)** د حجراتو هیستا پتالوژی ته سایتو هیستا پتالوژی ويل کېږي.

:**۵۵۵. سامالوژی (psammology)** د جیولوژی هغه خانګه چې شګه څېږي.

:**۵۵۶. سیفالوژی (psephology)** د ټاکنو احصایوی او اټکلې څېښې ته سیفالوژی ويل کېږي.

:**۵۵۷. سایکالوژی (psychology)** هغه پوهه چې انسانی ذهن څېږي. یا: هغه پوهه چې انسانی چلنډ څېږي. یا: هغه پوهه چې د حیواناتو چلن څېږي. د یوه شخص، ډلي یا فعالیت ذهنی، احساساتی او چلنې خواصو ته هم سایکالوژی ويل کېږي؛ اروآپوھنې.

:**۵۵۸. سایکوبیالوژی (psychobiology)** هغه پوهه چې د ادراف او نورو ذهنی پروسو لپاره بیالوژیک بنستونه څېږي.

:**۵۵۹. سایکو فارماکولوژی (psychopharmacology)** د فارماکولوژی هغه ځانګه چې د درملو روانی-ذهنی اړخونه څېږي.

:**۵۶۰. سایکو نیورو ایمونولوژی (psychoneuroimmunology)** چې د چلندي، عصبي، اندوکراين او دفاعي عملیو (چارو) ترمنځ تعامل څېږي.

۵۷۶. سومنالوژی (somnology): د خوب د گډوډيو او اختلالونو طبي درملنه او خپرنه د سومنالوژي په نوم يادېږي.

۵۷۷. سيمبالوژي (symbolology): د سمبولونو خپرنه يا کارونه د سبمالوژي په نوم يادېږي.

۵۷۸. سپنتالوژي (saintology): وګوري: هاګالوژي.

۵۷۹. ساليكالوژي (salicology): هغه پوهه چې د ولې (بېد) ونبي تر خپرني لاندي نيسی.

۵۸۰. سېټانالوژي (satanology): هغه پوهه چې شيطان تر خپرني لاندي نيسی.

۵۸۱. سايزمولوژي (seismology): هغه پوهه چې د خمکي هغه داخلی اهتزاز (رېپدا) خپري چې د طبیعی یا غیرطبیعی سرچینو له امله پېښه شوې وي، لکه زلزله.

۵۸۲. سيلينالوژي (selenology): هغه پوهه چې (زمور د شمسی نظام) سپورډۍ خپري.

۵۸۳. سيماتالوژي (sematology): هغه پوهه چې نښې، په تېره لفظي نښې چې د تفکر او استدلال په عملیه کې کاريږي، تر خپرني لاندي نيسی. هغه پوهه چې داسې ژبه خپري چې د نښو په واسطه بيان شوې وي.

۵۸۴. سيمينالوژي (semenology): هغه پوهه چې (د نارينه) مني خپري.

۵۸۵. سيميتالوژي (Semitology): هغه پوهه چې سامي ژب او ادبیات او د سامي ژبو ويونکو تاريخ تر خپرني لاندي نيسی.

۵۶۹. سېکسالوژي (sexology): هغه پوهه چې جنس (سکس) او جنسیت (سکشوالتی)، معمولا له روانی او طبی لیدلوري، تر خپرني لاندي نيسی. سیکشووال اروماپوهنه هم ورته وايي.

۵۷۰. سينالوژي (sinology): هغه پوهه چې د چين هېواد تاريخ، ژبه او ګلچر خپري؛ چين پوهنه.

۵۷۱. سايتالوژي (sitology): هغه پوهه چې خواره او تخذیه خپري.

۵۷۲. سارکالوژي (sarcology): هغه پوهه چې د بدن نرمې برخې خپري، چې په دې کې مايولوژي، انجيالوژي، نیوروولوژي او سپلانکولوژي راخې.

۵۷۳. سکاتالوژي (scatology): هغه پوهه چې د انسان ډکې بولې تر خپرني لاندي نيسی. د ډکو بولو علمي او کيمياوي شننه د سکاتالوژي په نوم يادېږي.

۵۷۴. سيمیالوژي (semiology): هغه پوهه چې نښې خپري؛ نښپوهنه.

پخوانی تعريف يې په دې ډول دې: هغه پوهه چې د ناروغۍ نښې يا علامتونه خپري. سيمپتوماتولوژي.

۵۷۵. سوشیالوژي (sociology): هغه پوهه چې تولنه، د انسان ټولنیز تعاملونه او هغه قوانین او بهironه تر خپرني لاندي نيسی چې خلک، نه یوازې د انفرادي وګرو په توګه بلکې د تولنو، ډلو او ادارو د غړو په توګه، له یو بل سره پیوستوی او یا هم جلا کوي.

۵۹۷. سومرالوژی (Sumerology): هغه پوهه چې لرغونی سومیری تمدن څېږي.

۵۹۸. سینیکالوژی (synecology): د ایکالوژی او آتیکالوژی هغه خانګه چې د اسې اړگانیزمونه مطالعه کوي چې د یوه واحد په توګه ژوند کوي.

۵۹۹. ساینتالوژی (Scientology): هغه عقیدوی سیستم چې ځینې مذهبی اړخونه لري او په ۱۹۵۲ ز کال کې د ران هوبرډ د لارښوونو له مخي رامنځته شو.

۶۰۰. سکولیکالوژی (scolecology): هغه پوهه چې چینجې څېږي.

۶۰۱. سیماسالوژی (semasiology): معناپوهنه؛ د ژپوهنې هغه خانګه چې د یوه لغت معنا، د هغه فونیټیک جوړښت ته له پام پرته، تر څېښې لاندې نیسي.

۶۰۲. سیندانولوژی (sindonology): هغه پوهه چې له مذهبی لیدلوژی د تورین توکر (shroud of turin) مطالعه کوي.

۶۰۳. سوتیریالوژی (soteriology): هغه پوهه چې نجات (یا کفاره) څېږي.

۶۰۴. سویتاالوژی (Sovietology): هغه پوهه چې شوروی اتحاد تر څېښې لاندې نیسي.

۶۰۵. سپیکټرالوژی (spectrology): هغه پوهه چې طیف تر څېښې لاندې نیسي. یا: هغه پوهه چې ارواوې څېږي.

۶۰۶. سفیگمالوژی (sphygmology): هغه پوهه چې نبض څېږي.

۵۸۶. سوماتالوژی (somatology): هغه پوهه چې د انسانانو فزیکي طبیعت څېږي.

۵۸۷. سوفرالوژی (sophrology): هغه تخنیک چې د فشار د کمبنت او د روغتیا د ودې لپاره یوه ډله فزیکي او ذهنی تمرینونه په ځان کې رانګاري.

۵۸۸. سپازمالوژی (spasmology): د نیورولوژی هغه خانګه چې تشنجووالی (سپازم) او د هغه تنظیم څېږي.

۵۸۹. سپیلیالوژی (speleology): هغه پوهه چې سمخې څېږي. د سمخو موندلو تفریحی بوختیا ته هم ویل کېږي.

۵۹۰. سپرمالوژی (spermology): هغه پوهه چې تخمونه څېږي.

۵۹۱. سپلینالوژی (splenology): هغه پوهه چې توری (طحال) څېږي.

۵۹۲. سپنگالوژی (spongology): هغه پوهه چې سفنجې څېږي.

۵۹۳. ستاسالوژی (stasiology): هغه پوهه چې سیاسي ګوندونه څېږي.

۵۹۴. ستیریالوژی (stereology): هر هغه تخنیک چې له دوھ بعدی انځورونو خخه د درې بعدی معلوماتو د ترلاسي لپاره کارول کېږي، د ستیریالوژی په نوم یادېږي.

۵۹۵. ستوریالوژی (storiology): هغه پوهه چې ولسي کيسې (نکلونه) مطالعه کوي.

٦١٨. سپرمتالوژی (spermatology): هغه پوهه چې سperm مطالعه کوي.

٦١٩. ستاتیستالوژی (statistology): هغه پوهه چې احصایه خپری.

٦٢٠. ستمماتولوژی (stemmatology): هغه پوهه چې د یوه متن گنې نسخې په دې موخه خپری تر خو له لاسه تللى اصلی نسخه یې بېرته ورغول شي.

٦٢١. ستوجیالوژی (stoichiometry): د فزیولوژی هغه برخه چې هغه اصول او عناصر خپری چې حیوانی نسجونه سازوي.

٦٢٢. ستروماتالوژی (stromatology): هغه پوهه چې د طبقة، طبقه شوو تېرو منخته راتګ يا جورېست خپری.

٦٢٣. سیندیزمالوژی (syndesmology): د اناتومۍ هغه خانګه چې لیگامنتونه خپری.

٦٢٤. سینیچیالوژی (synechiology): د شیانو ترمنځ د علت و معلول د اړیکې ماوراء الطبيعی عقیده د سینیچیالوژی په نوم یادېږي.

٦٢٥. سیدمنتالوژی (sedimentology): هغه پوهه چې طبیعی رسوب او هغه بهیرونه چې له مخې یې رسوبونه سازېږي، تر خپرني لاندې نیسي.

٦٢٦. سپیلیا بیالوژی (speleobiology): د سمخو بیالوژی ته سپیلیابیالوژی ویل کېږي.

٦٢٧. سپلنکنالوژی (splanchnology): هغه پوهه چې د بدن داخلی غري خپری.

٦٠٧. سټوماتالوژی (stomatology): هغه پوهه چې خوله، د خولي اختلالونه او ناروغۍ (رنځونه) خپری.

٦٠٨. سټریتالوژی (streetology): هغه پوهه چې د بشاري پلان گذاري په زمينه کې کوڅې او سرکونه خپری.

په عاميانه ډول، سټریتالوژی هغې تجربې ته ویل کېږي چې په کوڅو کې له ژوند کولو خڅه لاسته راغلي وي.

٦٠٩. سوسیدالوژی (suicidology): هغه پوهه چې د ځانوژنې لاملونه او د هغو خلکو اغېزې چې په لاسي ډول ځانوژنه کوي، تر خپرني لاندې نیسي.

٦١٠. سینپتالوژی (synaptology): هغه پوهه چې ساینپسونه مطالعه کوي.

٦١٢. سيفيلالوژي (syphilology): هغه پوهه چې اتشک او د هغه درملنه خپری.

٦١٣. سکوتو بیالوژی (scotobiology): هغه پوهه چې پر ژونديو اړګانيزمونو او بیالوژیکو بهیرونو د تیاري (تورتم) اغېزې خپری.

٦١٤. سروو-وايرولوژي (servovirology): هغه پوهه چې په وينه کې شته ويروسونه خپری.

٦١٧. سوشوبیالوژی (sociobiology): هغه پوهه چې په انسانانو او ژوو کې د ټولنیز چلنډ د خپرلو لپاره د ارتقایي (تکاملې) بیالوژی اصول پلي کوي.

يا: هغه پوهه چي د پېچلو، ڈاینامیکو غیر بیالوژیکو سیستمونو د خود تنظیمی چلنډ څېږي.

۶۳۵. سایفوناپټرالوی (siphonapterology): هغه پوهه چي وربې او د سایفوناپټرا ډلي نور حشرات څېږي.

۶۳۷. سپیس ټکنالوژی (space technology): د برنى فضا د پلتني او کارونی لپاره د ساینس او انجینئری کارونه د سپیس ټکنالوژی تر عنوان لاندې رائی. يا: هره هغه ځانګړی ساینسی یا انجینئری پوهه چي په دې ډګر کې کاربېږي.

۶۳۸. سیریو پی زوتیالوژی (sereopizootiology): هغه پوهه چي د وینې د حیوانی ناروغيو اپیدمیالوژی او خوئښتونه (حرکات) څېږي.

۶۳۹. سوشل سایکالوژی (social psychology): د فرد او ټولنې ترمنځ تعامل (فعل و افعال) ته سوشل سایکالوژی ویل کېږي. يا: هغه پوهه چي د خلکو او ډلو د تعامل (متقابلو اړیکو) خرنکوالی څېږي؛ ټولنیزه اروپوهنه.

۶۴۰. سوشو مايكروبیالوژی (sociomicrobiology): هغه پوهه چي مايكروبیال ټولنې څېږي.

۶۴۱. سرفیس اېتمولوژی (surface etymology): د یوې کلمې (اصطلاح) ظاهري آرپوهه چي په هغو اجزاءو ولاړه وي چې د ژې په اوسنې بنې کې پېښېږي، لکه earth + -en د

۶۲۸. سترابیزمالوژی (strabismology): هغه پوهه چي سترابیزم او ترلي صورتونه تر څېړنې لاندې نیسي. سترابیزم د لید هغه نیمګړتیا ۵۵ چې په هغه کې یوازې سترګه پر یوه شي تمرکز کولی شي او دا بله سترګه کار نه کوي.

۶۲۹. سیستمالوژی (systematology): هغه پوهه چي سیستموالی څېږي. يا: هغه پوهه چي سیستمونه او د هغو سازېدل څېږي.

۶۳۰. سوشوپیتالوژی (sociopathology): هغه پوهه چي سوشوپاتان څېږي. سوشوپات هغه کس ته ویل کېږي چې د ټولنې ضد شخصیتی اختلال لري او له خپل ئان نه د ټولنې ضد چلنډ بشکاروی او دغه ډول چلنډ معمولاً د یوه کس د لومړنیو کلونو په ژوند کې د پېښو ټولنیزو او چاپېریالي فکټورونو پایله وي.

۶۳۱. سوشوفونولوژی (sociophonology): د ژپوهنې هغه خانګه چي د اواز پوهنې، ټولنې ژپوهنېز اړخونه څېږي؛ د ټولنیزې ژپوهنې او فونولوژی ترمنځ تعامل ته سوشوفونولوژی ویل کېږي.

۶۳۲. سوماتو ټاپولوژی (somatotopyology): هغه پوهه چي سوماتو ټاپونه (یا د بدن ډول/کالبد) څېږي.

۶۳۳. سیمپتو ماتولوژی (symptomatology): هغه پوهه چي د ناروغيو علايم څېږي.

۶۳۴. سیستمز بیالوژی (systems biology): هغه پوهه چي د بیالوژیکو سیستمونو ترمنځ پېچلي تعاملونه (اړیکې) څېږي.

۶۴۹. **فستولوژی** (festology): د مارتیرولوژی هغه خانگه چې د نمانځ ورځي خپري.
۶۵۰. **فاسیلوژی** (fossilogy): هغه پوهه چې فاسیلونه خپري.
۶۵۱. **فرومالوژی** (fromology): هغه پوهه چې پنیر خپري.
۶۵۲. **فنکالوژی** (fungology): هغه پوهه چې فنجي خپري.
۶۵۳. **فیریالوژی** (fairyology): هغه پوهه چې بناپېرى خپري.
۶۵۴. **فیمنالوژی** (feminology): هغه پوهه چې سخن خپري.
۶۵۵. **فیوتراالوژی** (futurology): په علم، تکنالوژي او ټولنه کې د راتلونکو پرمختګونو علمي او ساینسی وړاندوينه فیوتراالوژی بلکېري.
۶۵۶. **فارستالوژی** (foreatology): هغه پوهه چې ځنګلونه خپري.
۶۵۷. **فلامنکالوژی** (flamencology): هغه پوهه چې فلامنکو (د اسپانيې د ولسي موسيقى او نخا یو ژانر) خپري.
۶۵۸. **فیتوپتالوژی** (fetopathology): هغه پوهه چې د جنین پتالوژي خپري.
۶۵۹. **فوک ایتمولوژی** (folk etymology): هغه آرپوهه چې له آرپوهنیزې پوهې او تجربې پرته د یوه عادي ويونکي د بې بنسته قضاوت

earthen eorthene آرپوهه. لپاره چې په زره انګلش ژبه کې د په ډول وو؛ سطحي آرپوهه یا ظاهري آرپوهه.

۶۴۲. **سوشل انتروپولوژی** (social anthropology): ګلتوري وګړپوهه؛ د وګړپوهنې هغه خانگه چې انساني چلنډ، ګلتور او ټولنيز تعامل تر خپرنې لاندې نيسې.
۶۴۳. **ساينتېific میتودلوژی** (scientific methodology): د مشاهدي وړ نړۍ په هکله د یوې پوښتنې د څواب موندلو سیستماتیکه لاره د ساینتېific میتودلولوژی په نوم یادېږي.
۶۴۴. **ستركچرل انتروپولوژی** (structural anthropology): هغه پوهه چې انساني جسم مطالعه کوي؛ اناټومي. یا: هغه پوهه چې په بشري ټولنو کې ټولنيز جوړښتونه خپري. یا: هغه پوهه چې د رغښتوالې د تیوروویو له مخې، په تېره هغه چې په فرانسوی بشريپوه کلاډ لېوي ستپراس پوري اړوند دي، بشري ټولنه خپري.
۶۴۵. **سیګنالوژی** (tsiganology): هغه پوهه چې جهان خپري.

ف

۶۴۶. **فیتالوژی**: هغه پوهه چې جنین تر خپرنې لاندې نيسې.
۶۴۸. **فستیلولوژی** (festiology): هغه پوهه چې د کلیسا جشنوارې خپري.

۶۶۹. فرینالوژی (phrenology): هغه پوهه چې د یوه کس د چلنډ او د ککری د مورفولوژی (جورښت) ترمنځ اړیکې خپري.

۶۷۰. فزیالوژی (physiology): د بیالوژی هغه خانګه چې د ژوند یا ژوندی مادې (لكه غرو، نسجونو یا حجراتو) دندې او فعالیتونه او اړوندې فزیکي او کیمیاوی پدیدې خپري.

يو پخوانی تعريف یې په دی ډول دی: هغه پوهه چې طبیعی شیان خپري؛ طبیعی علوم.

۶۷۱. فربزیالوژی (phraseology): هغه پوهه چې تاکلی اصطلاحات خپري. یا: هغه سبک چې له مخي یې په یوه لیکنه یا وینا کې ويونه او عبارتونه کارول کېږي.

۶۷۲. فزیکالوژی (physicology): د فزیک زور نوم.

۶۷۳. فانتازمالوژی (phantasmology): هغه پوهه چې روحاني موجودات یا خارق العاده مخلوقات خپري.

۶۷۴. فارماکالوژی (pharmacology): هغه پوهه چې درمل، د هغو منشاء، تركیب، درمانی کارونه او ټاکسیکالوژی خپري.

۶۷۵. فارینگالوژی (phyaryngology): هغه پوهه چې حنجره او د حنجري د ناروغیو درملنه خپري.

۶۷۶. فوتوبیالوژی (photobiology): هغه پوهه چې پر ژونديو موجوداتو او بیالوژیکو پروسو د رنا اغېزې خپري.

له مخي په نامن ډول د یوه لخت آر او رینې تشریح کوي.

۶۶۰. فارالوژی (pharology): هغه پوهه چې رنا کورونه یا د رنا خپروني نوري بنې خپري.

۶۶۱. فینالوژی (phenology): هغه پوهه چې پر دوراني بیالوژیکو پدیدو د اقلیم اغېزې خپري.

۶۶۲. فیلالوژی (philology): هغه پوهه چې تاریخي ژپوهنه له بشري اړخه خپري.

په فلسفة کې، د زده کري او ادب مينه او یا خپرنې د فیلالوژی په نوم یادېږي.

۶۶۳. فونولوژی (phonology): هغه پوهه چې په یوه ژبه کې د اوازونو دندې، اوازونه، خپه یېز جورښتونه، خج، فشار، آهنګ او نور هغه غرونه چې په یوه ژبه کې ځانګړي واحدونه جوروی، تر خپنې لاندې نیسي.

۶۶۴. فوتالوژی (photology): د فزیک هغه خانګه چې رنا او د هغې اغېزې خپري.

۶۶۵. فایکالوژی (phycology): هغه پوهه چې الجی خپري.

۶۶۶. فایتولوژی (phytology): هغه پوهه چې بوتي (نباتات) خپري؛ بوتاني.

۶۶۷. فالالوژی (phallogogy): هغه پوهه چې د نارینه تناسلی غری خپري.

۶۶۸. فلیبالوژی (phlebology): هغه پوهه چې رگونه او د هغو ناروغۍ خپري.

ك

۶۸۵. **کالالوژی**: هغه پوهه چې بسکلا خپری. کالالوژی ته استیتیکس یا بسکلایپوهنه هم وايی.
۶۸۶. **کالیالوژی (caliology)**: هغه پوهه چې د مرغانو خالې تر خپرني لاندې نيسی.
۶۸۷. **کارپولوژی (carpology)**: هغه پوهه چې د تخمونو او مېوو جوربنت مطالعه کوي.
۶۸۸. **کارتولوژی (cartology)**: هغه پوهه چې د یوې سیمبی د جغرافیوی چوکات له مخې د چارتونو او نقشو جورول تر خپرني لاندې نيسی.
۶۸۹. **کورولوژی (chorology)**: د کرونولوژی ساحوي معادل دي، په دي معنا چې کرونولوژی د پېښو وخت او زمان خپری، خو کورولوژی د پېښو خای او مکان خپری. دېر سیستماتیک تعريف يې په دي ډول دي: هغه پوهه چې د خایونو او ساحو د رامنځته کېدو یا جوربنت نظم او ترتیب تر خپرني لاندې نيسی.
- په بیالوژی کې د ارگانیزمونو ساحوي وېش ته کورولوژی ويل کېږي.
۶۹۰. **کلینالوژی (clinology)**: هغه پوهه چې تر بلوغ وروسته د ارگانیزم (ژوندي موجود) ويچارتيا (دیفارمېشن) یا ځورتیا تر خپرني لاندې نيسی.
۶۹۱. **کونالوژی (coenology)**: هغه پوهه چې د ژونديو موجوداتو هغه کلکسیون تر خپرني

۶۷۷. **فوتو جیولوژی (photogeology)**: د جیولوژیکو ځانګړنو د سپړنې لپاره له فوتوګرافی خخه ګټه اخيستنه د فوتو جیولوژی په نوم یادېږي.

۶۷۸. **فایتو بیالوژی (phytobiology)**: د بیالوژی هغه څانګه چې نباتات پکې شامل دي.

۶۷۹. **فینومینولوژی (phenomenology)**: هغه پوهه چې د شعور جوربستونه په داسې ډول خپری چې د لومري شخص له لیدلوري تجربه شوي وي. یا: هغه غورځنګ چې په ۱۹۰۵ شاوخوا کې د اډمنډ هسلر له خوا د همدي فلسفې پر بنسته را پورته شو.

۶۸۰. **فایلماټالوژی (philematology)**: هغه پوهه چې بسکلول (مچول) خپری.

۶۸۱. **فایتوفزیالوژی (phytophysiology)**: هغه پوهه چې د سبزیجاتو فزیالوژی خپری.

۶۸۲. **فایتو ټکنالوژی (phytotechnology)**: هره هغه بايوټکنالوژي چې له نباتاتو ګټه پورته کوي.

۶۸۳. **فوتو جیو مورفولوژی (photogeomorphology)**: د جیولوژیکو پدیدو د شنې لپاره له فوتوګرافی خخه ګټه اخيستنه د فوتو جیو مورفولوژی په نوم یادېږي.

۶۸۴. **فارماکو انوارنمنټالوژی (pharmacoenvironmentology)**: هغه پوهه چې د یوه ځانګړي درمل چاپریالي اغېز خپری.

۶۹۹. کامیتالوژی (comitology): هغه پوهه چې د کمپتو د رامنځته کېدو، فعالیت، پراختیا او ډلندی خرنګوالی خپري.

۷۰۰. کانکالوژی (conchology): هغه پوهه چې نرم تنان (حلزون) او د هغو پوتکي تر خپريني لاندې نيسی.

۷۰۱. کرانیالوژی (craniology): هغه پوهه چې د انساني کپرۍ (کوپرۍ) فزيکي خانګړې تر خپريني لاندې نيسی.

۷۰۲. کریپتالوژی (cryptology): هغه پوهه چې ریاضيکي، ژبني او نوري رمزی نقشی او د هغو تاریخونه تر خپريني لاندې نيسی.

۷۰۳. کیولینالوژی (culinology): هغه پوهه چې د خورو علم، د خورو ټکنالوژۍ او د اشپزي د هنر له تركيب او گډولو خخه منځته راخي.

۷۰۴. کېمپنالوژی (campanology): هغه پوهه چې زنگونه (bell) د هغو جوربست، تنظيم او غږ تر خپريني لاندې نيسی.

۷۰۵. کانسرولوژی (cancerology): هغه پوهه چې سرطان خپري.

۷۰۶. کارسينالوژی (carcinology): هغه پوهه چې د اوبو ګلک پوتکي ژوي تر خپريني لاندې نيسی.

۷۰۷. کاکسالوژی (Caucasology): هغه پوهه چې له تاريخي، ژبني او جغرافيوي-سياسي اړخه د قفقاز سيمه تر خپريني لاندې نيسی.

لاندې نيسی چې په یوه ایکوسیستم کې د یوې تولني په توګه له یو بل سره تعامل کوي. دغه کلکسیون د کونوز په نوم یادپری او کونالوژی کلمه هم له همدي خخه منځته راغبی.

۶۹۲. کاسمولوژی (cosmology): هغه پوهه چې فزيکي کاینات، د هغه جوربست، حرکتونه، منشاء، تکامل او برخليک تر خپريني لاندې نيسی. همدا رنګه، د کاینات د منشاء او فطرت ماورالطبيعي یا ميتافيزيکي خپريني ته هم کاسمولوژي ويل کپري.

۶۹۳. کالسیالوژی (calceology): هغه پوهه چې د پښو ګډلو توکي (لكه بوټان، خپلۍ، پنۍ او داسې نور) خپري، په تېره بیا د پښو ګډو تاریخي توکي.

۶۹۴. کاردیالوژی (cardiology): هغه پوهه چې د زړه جوربست، دندې او ګډودې تر خپريني لاندې نيسی.

۶۹۵. کرونولوژی (chronology): هغه پوهه چې د وخت یا زمان له مخي د پښنو او واقعاتو د پښپدې ترتیب په ګوته کوي.

۶۹۶. کریسالوژی (chrysology): د سیاسي اقتصاد هغه خانګه چې د شتمنۍ تولید تر خپريني لاندې نيسی.

۶۹۷. کلرولوژی (colorology): هغه پوهه چې رنګونه خپري.

۶۹۸. کامیتالوژی (cometology): د ستوريپوهنې هغه خانګه چې لکي لرونکي ستوري مطالعه کوي.

٧١٦. کلچرالوژی (culturology): د ټولنیزو علومو هغه خانګه چې په ټولیز ډول کلتوروونه تر څېرنې او تجزیې لاندې نیسي.

٧١٧. کاولوژی (chaology): هغه پوهه چې بې نظمي او بې نظمه سیستیمونه څېري.

٧١٨. کریالوژی (cryology): هغه پوهه چې واوره او يخ تر څېرنې لاندې نیسي، د کرایالوژی په نوم یادېږي. یو بل تعريف یې په دې ډول دی: د کنګل کولو یا کنګلتیا علم ته کرایالوژی ویل کېږي.

٧١٩. کیوبالوژی (cubology): هغه پوهه یا بوختیا چې د روبيک مکعب (کیوب) حل کول تر څېرنې لاندې نیسي.

٧٢٠. کاستیللالوژی (castellology): هغه پوهه چې کلاوې (حصار) څېري.

٧٢١. کیموبیالوژی (chemobiology): هغه پوهه چې پر بیالوژیکو سیستیمونو د کیمیاوی مرکباتو اغېز څېري. او یا: هغه پوهه چې پر بیالوژیک فعالیت د کیمیاوی جوربنت اغېز مطالعه کوي.

٧٢٢. کیموایکالوژی (chemoecology): هغه پوهه چې د ایکالوژی کیمیاوی اړخونه څېري.

٧٢٣. کروماتولوژی (chromatology): هغه پوهه چې رنگونه څېري.

٧٢٤. کولمبالوژی (collembology): هغه پوهه چې springtail (یو ډول خوګۍ) څېري.

٧٠٨. کاندرالوژی (chondrology): د اناتومۍ هغه برخه چې کرپندوکی (غضروف) مطالعه کوي.

٧٠٩. کریسمالوژی (chresmology): هغه پوهه چې وراندوینې (پېش بېنې) څېري.

٧١٠. کریستالوژی (Christology): په عیسویت کې د علم هغه خانګه چې د مسیح ع فطرت او په تېره بیا دا چې انسان او خدای په څه ډول د نوموړي په شخصیت پورې اړه لري، تر څېرنې لاندې نیسي.

٧١١. کلایمتالوژی (climatology): هغه پوهه چې اقلیم څېري او د اقلیمونو د پدیدو او لاملونو په تړاو پلتني ترسره کوي.

٧١٢. کاګیتالوژی (cognitology): د ذهن او چلنډ ګډ خانګیزه څېرنه د کاګنیتالوژی په نوم یادېږي او د ادراکي پوهنې په نوم هم پېژندل کېږي.

٧١٣. کاسمیتالوژی (cosmetology): هغه پوهه چې سینګار توکي څېري.

٧١٤. کریمنالوژی (criminology): هغه پوهه چې جرم، مجرم او په تېره د مجرم چلنډ تر څېرنې لاندې نیسي.

٧١٥. کرایوبیالوژی (cryobiology): هغه پوهه چې پر ژونديو موجوداتو (ارګانیزمونو) د تیټې تودوخي (درجه حرارت) اغېز څېري.

۷۳۴. کریپتو زولوژی (cryptozoology): هغه پوهه چې د اسې حیوانات خپري چې شتون یې نه وي ثابت شوي.

۷۳۵. کارڈیوسایتولوژی (cardiocytology): د زړه د نسجونو سایتالوژی (حجره پوهنه) د کارڈیو سایتولوژی په نوم یادېږي.

۷۳۶. کرکتالوژی (characterology): هغه پوهه چې د وګرو چلنډ او کړه وړه خپري.

۷۳۷. کلیماتو ایکالوژی (climatoecology): هغه پوهه چې پر ایکالوژی د اقلیم (هوا) تعامل یا اغېزې خپري.

۷۳۸. کولیوپټرالوژی (coleopterology): هغه پوهه چې خزدکې خپري.

۷۳۹. کولو پروکتالوژی (coloproctology): هغه پوهه چې د اطراح سیستم (لویو بولو) وروستۍ برخې (لكه colon, rectum او anus) او خپري.

۷۴۰. کرونا ویرولوژی (coronavirology): هغه پوهه چې د کرونا ویروس خپري.

۷۴۱. کرایو انزايمولوژی (cryoenzymology): هغه پوهه چې په تیته تودوځه کې انزايمولوژی خپري. وګوري: انزايمولوژي.

۷۴۲. کرایو فزيالوژی (cryophysiology): هغه پوهه چې په تیته تودوځه کې د حجراتو او نسجونو فزيالوژي خپري.

۷۲۵. کوب-پودالوژی (copepodology): هغه پوهه چې کوب-پودونه خپري.

۷۲۶. کاسموبیالوژی (cosmobiology): هغه پوهه چې د کایناتو او ژونديو موجوداتو ترمنځ اړیکې خپري.

۷۲۷. کرايتیریالوژی (criteriology): هغه پوهه چې د استدلال سموالي او د علم د لاسته راوړنې لپاره اړین معیار تر خپرنې لاندې نیسي.

۷۲۸. کیمریالوژی (chermorheology): هغه پوهه چې د یوې مادې پر ویجاړ بدرو د کیمیاوی بدلون اغېز خپري.

۷۲۹. کرونوبیالوژی (chronobiology): هغه پوهه چې پر بیالوژیکو سیستمونو د وخت او په تېره بیا د دوراني زمان اغېزې خپري.

۷۳۰. کرونوایکالوژی (chronoecology): هغه پوهه چې پر ایکوسیستمونو د وخت اغېزې خپري.

۷۳۱. کمپیوټرالوژی (computerology): هغه پوهه چې کمپیوټرونه او په کمپیوټرونونه پورې تړلی هر اړخ تر خپرنې لاندې نیسي؛ کمپیوټر پوهنه

۷۳۲. کاسمیتکالوژی (cosmeticology) وګوري: کاسمیتالوژي

۷۳۳. کراکپوتالوژی (crackpotology): هغه پوهه چې لپوئیان یا غیرعادی کسان خپري.

: ٧٥١. کیمیاوی بیالوژی (chemical biology) هغه پوهه چې کیمیا او بیالوژی دواړه په خپل خان کې رانځاري.

: ٧٥٢. کرونو فزیالوژی (chronophysiology) هغه پوهه چې په بدنه کې د فزیولوژیکو پروسو دوراني توپیرونه او انسجام تر څېرنې لاندې نیسي.

: ٧٥٣. کلینیکو پتالوژی (clinicopathology) هغه پوهه چې د یوې ناروغۍ نسبی او علایم او په تېره د هغو خپلمنځی اړیکې څېږي.

فارماکولوژی کرونو ٧٥٤. فارماکولوژی (chronopharmacology) هغه خانګه چې د درملو او د بدنه د غبرګون تعامل څېږي.

: ٧٥٥. کیوالوژی (Kibology): د انټرنېټ پر مخ (انلاین) دین چې جبزم «کیبو» پاری یې مشري کوي او تر ډېره په ساینتالوژی رشخند او ملنډې وھي. وګورئ: ساینتالوژي.

: ٧٥٦. کیدالوژی (kidology): هغه پوهه چې ملنډې، توکې او طنز تر څېرنې لاندې نیسي.

: ٧٥٧. کینالوژی (kinology): د فزيک هغه خانګه چې د حرکت قوانین څېږي.

: ٧٥٨. کاریولوژی (karyology): هغه پوهه چې د حجراتو هستې څېږي.

: ٧٥٩. کونیالوژی (koniology): هغه پوهه چې دورې، پولن او هوایي ذرات څېږي.

: ٧٤٣. کرایو ایمونولوژی (cryoimmunology) هغه پوهه چې په تیته تودو خه کې ایمونولوژی څېږي. وګورئ: ایمونولوژي.

: ٧٤٤. کریپتو وایرولوژی (cryptovirology) د قوي او زیانمنو کمپیوټري ویروسونو (سافټوېر) د ډیزاين لپاره له کریپتوګرافۍ خخه ګته اخيستنه د کریپتو وایرولوژي په نوم یادېږي.

: ٧٤٥. کاردیوپتالوژی (cardiopathology) هغه پوهه چې د زړه ناروغۍ څېږي.

: ٧٤٦. کاردیو رادیولوژی (cardioradiology) هغه پوهه چې د زړه رادیولوژي څېږي. وګورئ: رادیولوژي.

: ٧٤٧. کیمو ایمونو لوژی (chemoimmunology): هغه پوهه چې د ایمونولوژي کیمیاوی اړخونه څېږي.

: ٧٤٨. کامپلیمنتالوژی (complementology) د ایمونولوژي هغه خانګه چې کامپلیمنتونه (د وینې هغه پروتین چې د دفاعي غبرګون پر مهال له انتی بادې سره مرسته کوي) تر څېرنې لاندې نیسي.

: ٧٤٩. کانشنټالوژی (conscientiology): هغه پوهه چې شعور (اګاهې) څېږي.

: ٧٥٠. کاردیو فزیالوژی (cardiophysiology) هغه پوهه چې د زړه او د وینې د مجرګانو فزیالوژي څېږي.

لوزي سايزمو كرونو .767 (kronoseismology): هغه پوهه چې په زحل ستوري کې د فشاري خپو خورپدل خپري.

کوينالوزي (quinology): هغه پوهه چې د کونينو کر او د کونين په توګه يې په درملو کې کارونه تر خپري لاندي نيسی.

گ

گاربالوزي (garbology): هغه پوهه چې د کثافاتو او خخلو د شنني او تجزيې له لارې يوه ټولنه يا کلچر تر خپري لاندي نيسی.

گيزمالوزي (gizmology): د پېچلو آلاتو کارونه يا خپنه د گيزمالوزي په نوم يادېږي.

گوگالوزي (googology): هغه پوهه چې گوگل خپري. يا: د معلوماتو د موندنې لپاره د گوگل لټون ماشین کارونه د گوگالوزي په نوم يادېږي. د يادونې وړ د چې دغه کلمه د ملنډو په ډول په عاميانه ژبه کې کارېږي.

گاسترالوزي (gastrology): هغه پوهه چې معده خپري.

گلاچيالوزي (glaciology): هغه پوهه چې يخ او پر ځمکه د يخ اغېزې خپري، په تپره د يخچالونو خپري ته گلاچيالوزي ويل کېږي.

گلاسالوزي (glossology): هغه پوهه چې ژبي خپري؛ ژپوهنه.

760. کې ټپنالوزي (ktenology): هغه پوهه چې د خلکو وزنه خپري. دغه اصطلاح د امریکایي اروپوه او عصبپوه، ليو الکسندر، له خوا جوړه شوي چې ریښې يې زړي یونانی ژبي ته غځپري.

761. کیمطالوزي (kymatology): هغه پوهه چې خپه بیز حرکت خپري.

762. کینسيالوزي (kinesiology): هغه پوهه چې د بدن حرکت خپري.

763. کوریانالوزي (Koreanology): هغه پوهه چې کوریا خپري.

764. کرشنالوزي (Krishnology): هغه پوهه چې د کرشنا تیولوژي خپري. يا: په کرشنايزم کې د کرشنا مقام چې د مسیح ع له هغه مقام سره موازي ګنل کېږي چې نوموري ته په عیسویت کې ورکول شوي.

765. کریملینالوزي (Kremlinology): هغه پوهه چې د یوه څواکمن او پت سازمان داخلی سیاست خپري.

يا: هغه پوهه چې د شوروی اتحاد د حکومت د لوړ پورو چارواکو داخلی سیاست تر خپري لاندي نيسی.

766. کوبریکالوزي (Kubrickology): هغه پوهه چې د ستانلي کوبریک لاسته راوینې يا پنځونې خپري.

: ۷۸۴. گلاتو کرونولوژی (glottochronology) هغه پوهه چې ژبې تر خپرني لاندې نيسی او دا په ډاګه کوي چې يوه ورته ژبه په کوم وخت کې په نورو ژبو ووبشل شوه.

ل

۷۸۵. لوګالوژی (logology): هغه پوهه چې ويونه خپري. په دینپوهنه کې د لور حقیقت د موندنې لپاره د ويونو خپرنې د لوګالوژي په نوم یادېږي.

۷۸۶. لوډولوژی (ludology): هغه پوهه چې ګډونه او د لوبو نور ډولونه خپري.

۷۸۷. لیمنالوژی (limnology): هغه پوهه چې د تازه اوبو د خایونو، په تېره جهیلونو او اوبیدنیونو بیالوژیکی، فزیکی او جیولوژیکی خواص خپري.

۷۸۹. لیتالوژی (lithology): هغه پوهه چې کانې خپري او د هغو پر سپرنه او ډلبندی خاص ټینګار کوي.

۷۹۰. لویمالوژی (loimology): وګورئ: اپیدمیالوژی.

۷۹۱. لکسیکالوژی (lexicology): د ژبپوهنه هغه خانګه چې ويونه، د هغو طبیعت او معنا، د ويونو اجزاوي، د ويونو او همدا رنګه د هغو د معناوو ترمنځ اړیکې او ټوله ويیپانګه تر خپرني لاندې نيسی.

۷۷۵. گلاتالوژی (glottology): هغه پوهه چې ژبې خپري؛ ژبپوهنه.

۷۷۶. نازیالوژی (gnoseology): هغه پوهه چې په علمي او فلسفې ډول پوهه یا علم خپري.

۷۷۷. ګرافالوژی (graphology): هغه پوهه چې لاسي لیک، په تېره بیا د یوه کس د اخلاقو د شنبې د یوې وسیلې په توګه د نوموري لاسي لیک تر خپرني لاندې نيسی.

۷۷۸. ګاینوکالوژی (gynecology): هغه پوهه چې د سخو طبی پرابلمونه په تېره د تناسلی غرو اختلالونه تر خپرني لاندې نيسی.

۷۷۹. ګلایکو بیالوژی (glycobiology): هغه پوهه چې د کاربو هایلرېتونو او ګلایکو سایدوونو بیالوژیک رول خپري.

۷۸۰. ګراماتالوژی (grammatology): هغه پوهه چې لیکنې سیستېمونه یا متنونه تر خپرني لاندې نيسی.

۷۸۱. ګایرو کرونولوژی (gyrochronology): هغه میتود چې د یوه ستوري د وضعی حرکت د اندازه ګیره له مخې د هغه د عمر اټکل کوي.

۷۸۲. ګاینوکو پتالوژی (gynecopathology): هغه پوهه چې په نوزېرې ماشوم پورې ترلبې ناروغۍ یا هغه چې زیاتره پر سخو اغېزه کوي، تر خپرني لاندې نيسی.

۷۸۳. ګاسترو انترالوژی (gastroenterology): هغه پوهه چې له خولي خڅه تر مقعد پورې بشپړ اطراحې سیستېم خپري.

۸۰۳. لینگویستیک ایکالوژی (linguistic ecology): هغه پوهه چې له یو بل سره د ژبو د تعامل خرنګوالي او هغه خایونه چې دغه ژبې پکي کاربېري، تر خېږنې لاندې نیسي؛ ژښې ایکالوژي.

۸۰۴. لپنګویج تکنالوژی (language technology): هغه ګډ څانګیز پوهه چې داسې کمپیوټري پوستغالي جوړوي چې انساني ژبه مودل، تجزیه او تولید کړا شی، بدلون پکي راولي او طبیعی ژبې ته د غږګون سودلو وړتیا ولري.

۸۰۵. لینگویستیک انتروپولوژی (linguistic anthropology): د انتروپولوژی هغه څانګه چې ژبه او د ژبې کارونه (استعمال) تر خېږنې لاندې نیسي.

م

۸۰۶. مایولوژی (myology): د بدن د ګرو فزیولوژیکي خېږنې ته مایولوژي ویل کېږي.

۸۰۷. مانولوژی (manology): هغه پوهه چې انسان خېږي.

۸۰۸. میسالوژی (mesology): هغه پوهه چې د ارگانیزمونو او د هغو د چاپېریال ترمنځ خپلمنځی اديکې خېږي؛ د ایکالوژي لپاره پخوانۍ اصطلاح.

۷۹۲. لمفالوژی (lymphology): هغه پوهه چې لمفاتیک سیستمونه خېږي.

۷۹۳. لیریکالوژی (lyricology): هغه پوهه چې لیریکونه (سندري/اشعار) خېږي.

۷۹۴. لارینګالوژی (laryngology): د فزيالوژي هغه څانګه چې ستونی او د هغې اختلالونه خېږي.

۷۹۵. لكتینالوژی (lectinology): هغه پوهه چې لكتینونه خېږي.

۷۹۶. ليبراتالوژي (librettology): هغه پوهه چې د اوپرا کتابونه خېږي.

۷۹۷. ليمنو بيالوژي (limnobiology): د بيالوژي هغه څانګه چې د تازه اوېو حيوانات او نباتات خېږي.

۷۹۸. ليتورجيالوژي (liturgiology): هغه پوهه چې مذهبی عبادات، دعاګانې، سرودونه او مراسم خېږي.

۷۹۹. لوډو موزیکالوژی (ludomusicology): هغه پوهه چې د ویدیوېي لوېو موسیقی خېږي.

۸۰۰. ليپلوبېرالوژي (lepidopterology): هغه پوهه چې شاپرکونه او ملخان خېږي.

۸۰۱. لپراکنالوژي (leprechaunology): هغه پوهه چې لپراکان (کوچني پېريان) تر خېږنې لاندې نیسي.

۸۰۲. ليپلوكرونولوژي (lepidochronology): هغه پوهه چې د پانو په متې د نباتو عمر تاکي.

۸۱۹. **مايكرولوژي** (micrology): هغه پوهه چې مايكروسکوپي اجسام او شيان خپري.
۸۲۰. **ميوزيالوژي** (museology): د موزيمونو (لرغونتونونو) ډيزاين، تشكيل او مديريت ته ميوزيالوژي ويل کېري. يا: هغه پوهه چې موزيمونه خپري.
۸۲۱. **ميالوژي** (mythology): هغه پوهه چې اسطوري يا افساني خپري.
۸۲۲. **ماجيالوژي** (magirology): هغه پوهه چې پخل (اشپزي) خپري.
۸۲۳. **ميازمالوژي** (miasmology): هغه پوهه چې ککره هوا خپري.
۸۲۴. **منرالوژي** (mineralogy): هغه پوهه چې منرالونه خپري.
۸۲۵. **ميصالوژي** (missiology): د عملی تيولوژي هغه خانګه چې د عيسوي مبلغ کار، پیغام او دریئ تر خپري لاندې نيسی.
۸۲۶. **مولينولوژي** (molinology): هغه پوهه چې ميلونه (كارخونې) خپري.
۸۲۷. **مورفولوژي** (morphology): هغه پوهه چې بنه (شكل/حالت) او جوربست تر خپري لاندې نيسی او د هغې پديدي دندې په پام کې نه نيسی.
په ژپوهنه کې، د مورفيمونو (ويونه او د هغو معنوی جوربستي توکي) د داخلي جوربست خپري ته مورفولوژي ويل کېري؛ صرف.

۸۰۹. **ميسالوژي** (misology): له استدلال او حجت خخه وپره د ميسالوژي په نوم يادېږي.
۸۱۰. **ميكسالوژي** (mixology): د ډول، ډول اجزاوو د تركيب په واسطه د الكولي خښاكو جوړولو هنر د ميكسالوژي په نوم يادېږي.
۸۱۱. **مورولوژي** (morology): هغه پوهه چې چتيات خپري.
۸۱۲. **مايكولوژي** (mycology): هغه پوهه چې فنجي خپري.
۸۱۳. **مامالوژي** (mammalogy): هغه پوهه چې تي لرونکي ژوي خپري.
۸۱۴. **ماريالوژي** (Mariology): هغه پوهه چې پر مریم ع بحث کوي.
۸۱۵. **ماستالوژي** (mastology): هغه پوهه چې سينې (تیونه) خپري.
۸۱۶. **ميديالوژي** (mediology): د ګلچر خپري ګډ خانګيز (interdisciplinary) ميتد چې په ۱۹۷۹ ز کال کې د رېجس ډيرې له خوا رامنځته شو او د انسان سمبوليک فعالیت او ټکنالوژي ته، په تېره د ګلتوري لېرد د یوې وسيلي په توګه خاصه پاملرنه کوي. يا: هغه پوهه چې رسني (تلويزون، راديو، تولنيزې رسني...) او د هغو اغېز خپري.
۸۱۷. **ميريالوژي** (mereology): هغه پوهه چې د یوه کل اجزاوي خپري.
۸۱۸. **متراالوژي** (metrology): هغه پوهه چې وزنونه، پیمانې او اندازه ګيرې خپري.

۸۳۷. مېکروبیالوژي (macrobiology): هغه پوهه چې لوی ژوندي ارگانیزمونه خېري.
۸۳۸. ماستوزولوژي (mastozoology): وګورئ: مامالوژي.
۸۳۹. ممبرانولوژي (membranology): هغه پوهه چې غشاوې خېري.
۸۴۰. مايکروبیالوژي (microbiology): هغه پوهه چې کوچني ارگانیزمونه، په تېره پر انسان او نورو ژونديو موجوداتو د هغو اغېزې تر خېربنې لاندې نيسې.
۸۴۱. مايکرو ايکالوژي (microecology): هغه پوهه چې د کوچنيو ارگانیزمونو ايکالوژي خېري.
۸۴۲. مايکرو جیولوژي (microgeology): د جیولوژي هغه خانګه چې مايکروسکوپي جوړښتونه او ساختمانونه خېري.
۸۴۳. مانسټرالوژي (monsterology): هغه پوهه چې بلاکانې خېري.
۸۴۴. مايکوسیرالوژي (mycoserology): هغه پوهه چې د وينې فنجي خېري.
۸۴۵. مالدیكتالوژي (maledictology): هغه پوهه چې سپکاواي او کنځلې تر خېربنې لاندې نيسې.
۸۴۶. ميريوتاپولوژي (mereotopology): هغه تیوري چې ميريولوژي او تاپولوژي یو ئای کوي او د کل او جز ترمنځ اړیکې او د هغو ترمنځ شته بریدونه خېري.

- په بیالوژي کې، د حیواناتو او نباتاتو د بنې او جوړښت خېربنې ته ويل کېږي.
- په جیولوژي کې، د تېرو او څمکښو جوړښت ته ويل کېږي.
۸۲۸. موټیوالوژي (motivology): هغه پوهه چې له اروپاپوهنیز اړخه د خلکو موخي خېري.
۸۲۹. موزیکالوژي (musicology): هغه پوهه چې موسیقۍ او یا د غږ فزيکي طبیعت خېري.
۸۳۰. ملریالوژي (malariology): هغه پوهه چې ملريا خېري.
۸۳۱. مارتالوژي (martyrology): د شهیدانو په تېره اولیاواو فهرست چې د هغوي د کلیزو له مخې ترتیب شوي وي.
۸۳۲. میکنالوژي (mechanology): هغه پوهه چې ماشینونه او میخانیک خېري.
۸۳۳. ملیټالوژي (melittology): هغه پوهه چې د شاتو مچې خېري.
۸۳۴. میټریالوژي (meteorology): هغه پوهه چې اتوموسفیر، د انوموسفیر پدېدې په تېره موسم او هوا حالاتو وړاندوينه تر خېربنې لاندې نيسې.
۸۳۵. میتودولوژي (methodology): هغه پوهه چې د یوې خانګې میتودونه تر خېربنې لاندې نيسې.
۸۳۶. مرميکالوژي (myrmecology): هغه پوهه چې مبردي خېري.

۸۵۳. مایکرو تریبالوژی (microtribology): د تریبالوژی هغه خانگه چې د خورا کوچنيو سطحو ترمنج تعامل څېږي؛ وګوري: تریبالوژي.

۸۵۴. میتومورفولوژی (mitomorphology): د مایتوکاندريا مورفولوژي ته ویل کېږي.

۸۵۵. میتو فزیالوژی (mitophysiology): د مایتوکاندريا فزیولوژي ته ویل کېږي.

۸۵۶. مېکرو مورفولوژی (macromorphology): هغه پوهه چې د یوه ارگانیزم، منوال، یا خاورې د یوه جز لوی جوړښتونه یا مورفولوژی څېږي چې له مرستندويه ستړکې (مایکروسکوب) پرته د لیدو وړ وي.

۸۵۷. میزو متربالوژی (mesometeorology): هغه پوهه چې د مایکرومتریالوژی په پرتلې، په لویه کچه اتموسferی پدیدې تر څېرنې لاندې نیسي.

۸۵۸. مایکرو منرالوژی (microminerology): هغه پوهه چې کوچني منرالونه مطالعه کوي.

۸۵۹. مایکرو مورفولوژی (micromorphology): هغه پوهه چې د یوه ارگانیزم، منوال یا خاورې د یوه جز لطیف جوړښتونه یا مورفولوژی څېږي چې یوازې د مایکروسکوب په واسطه د لیدو وړ وي.

۸۶۰. مورفوفونالوژی (morphophonology): د ژپوهنې هغه خانگه چې فونیمونه او د مورفیمونو فونولوژیکه بشودنه تر څېرنې لاندې نیسي.

۸۴۷. مېکروسوشیالوژی (macrosociology): د سوشیالوژی (ټولنپوهنې) هغه خانگه چې د نفوسو او لویو جمعیتونو په سویه انسانی تعاملونه تر څېرنې لاندې نیسي.

۸۴۸. مګنیتوبیالوژی (magnetobiology): هغه پوهه چې د مقناطیسی ساحو او بیالوژیکو سیستیمونو ترمنج تعامل څېږي.

۸۴۹. میکنوبیالوژی (mechanobiology): هغه پوهه چې د بیالوژیکو سیستیمونو میخانیک (فزيکي قوي او تعاملونه) تر څېرنې لاندې نیسي.

۸۵۰. میتافزیالوژی (metaphysiology): هغه پوهه چې د فزيکي جسم پر خلاف، ذهن او ژوند څېږي.

۸۵۱. میتاسايكالوژی (metapsychology): د ذهن او اروپوهنې فلسفې څېرنې د میتاسايكالوژی په نوم یادېږي.

په اروپوهنې کې یې دوهم تعریف دا دی چې: هغه دله اصول چې د فروید پر اروپوهنې حاکم دی.

په فلسفه کې هغې پوهې ته ویل کېږي چې دا څېږي چې بشري تجربې په خه ډول ادراف جوړو، تصفیه کوي او هويت ته بنه ورکوي.

۸۵۲. مایکروسوشیالوژی (microsociology): د ټولنپوهنې هغه خانگه چې ورځنې، د کوچنې سطحی انسانی تعاملونه، تر څېرنې لاندې نیسي.

۸۶۸. **ماریتایم ارکیالوژی (maritime archeology)**: د لرغنپوهنې هغه خانګه چې بحرنو، جهیلونو او سیندونو ته خانګړي ۵۵.

ن

۸۶۹. **ناوالوژی (neology)**: ناوا له یونانی خخه ژبې خخه راغلې چې د «عبداتئۍ» په معنا ۵۵. ناوالوژی هغې پوهې ته ویل کېږي چې مقدس خایونه، عبادتځایونه او سپېڅلې ودانې خېږي.

۸۷۰. **نیولوژی (nealogy)**: د زولوژی یوه خانګه ۵ چې د یوه حیوان د ژوند د لومړنیو پراوونو ترمنځ مورفولوژیکي اړیکې تر خېږنې لاندې نیسي.

۸۷۱. **نولوژی (noology)**: د هرې هغې پدیدې سیستماتیکه خېړنې او مطالعه چې له پوهېدو او پوهنې سره سروکار ولري. نو د یونانی ژبې یوکې دی چې د «ذهن» معنا لري.

۸۷۲. **نیولوژی (neology)**: هغه پوهه چې نیولوچیزم (د نوو یونو جوړونه) خېږي.

یا: د نویو او عقلانی مذهبی نظریاتو و افکارو درلودل، د نیولوژی په نوم یادېږي.

۸۷۳. **ناسولوژی (nasology)**: هغه پوهه چې پوزه خېږي.

۸۷۴. **نیدولوژی (nidology)**: هغه پوهه چې خالې خېږي.

۸۶۱. **مایکرو متیرالوژی (micrometeorology)**: د متیرالوژی هغه خانګه چې د یوې وړې سیمې لپاره چې خو کیلو متړه قطر ولري، په وړه سطحه موسم او د هوا حالاتو مشاهده او سپړنه ترسره کوي.

۸۶۲. **مورفو فزیالوژی (morphophysiology)**: هغه پوهه چې د بنې او فزیولوژیکو دندو ترمنځ خپلمنځی بیالوژیکي اډیکې خېږي.

۸۶۳. **مورفو سایکالوژی (morphopsychology)**: هغه پوهه چې د څېږي د خواصو او شخصیت ترمنځ اټکلی مشابهت خېږي.

۸۶۴. **ملیسو پالینو لوژی (melissopalynology)**: هغه پوهه چې له شاتو او مچیو خخه پیدا شوي پولن خېږي.

۸۶۵. **مالیکولر بیالوژی (molecular biology)**: د بیالوژی هغه خانګه چې د ژوند مېکرو مالیکولونه، لکه پروتین، لیپو پروتین او هستوی تېزاب تر خېږنې لاندې نیسي.

۸۶۶. **مینسی کرونولوژی (mensichronology)**: هغه پوهه چې د خښتو او نورو ودانیزو موادو د بعدونو او ترکیب له تجزیې وروسته د هغو عمر معلوموي.

۸۶۷. **مایکرو کلامټالوژی (microclimatology)**: د اقلیم پوهنې هغه خانګه چې کوچني اقلیمونه خېږي.

هغو موجوداتو سره کار نه لري چې نور شتون نه لري.

٨٨٤. **نيوسالوژي (neossology)**: هغه پوهه چې کوچني مرغان خپري.

٨٨٥. **نيفralوژي (nephrology)**: د طب هغه خانګه چې د پښتوريکو دنده او ناروغۍ خپري.

٨٨٦. **نومرالوژي (numerology)**: هغه پوهه چې د اعدادو (يا د هغو ويونو توري چې د اعدادو استازيتوب کوي) ترمنځ صوفيانه اړیکې او همدا رنګه د فزيکي توکو او ژونديو شيانيو فعالیت يا چلنډ خپري.

٨٨٧. **نانوبialوژي (nanobiology)**: د بیالوژي هغه خانګه چې د نانو په کچه بیالوژيک تعاملونه خپري.

٨٨٨. **ناراتالوژي (narratology)**: هغه پوهه چې کيسه ييز (نرتیو) ساختمان خپري.

٨٨٩. **نيونا ټولوژي (neonatology)**: د طب هغه خانګه چې نو زېږي او په تېره ناروغه يا تر وخت دمخه نو زېږي ماشومان خپري.

٨٩٠. **نيگرالوژي (niggerology)**: هغه پوهه چې تورپوستي او په تېره هغه تورپوستي چې د مشکل جوړوونکو په توګه له ټولنې ويستل شوي وي، تر خپرنې لاندې نيسسي.

٨٩١. **نانوساييتوولوژي (nanocytology)**: د ساييتوولوژي لپاره د نانوتکنالوژي کارونه د نانوساييتوولوژي په نوم يادېږي.

٨٧٥. **نومولوژي (nomology)**: هغه پوهه چې قوانين خپري. يا: د عمومي فزيکي او منطقی قوانينو خپرنه د نومولوژي په نوم يادېږي. يا: هغه پوهه چې د ذهن قوانين خپري؛ ذهني اروپوهنه.

٨٧٦. **نوسلوژي (nosology)**: هغه پوهه چې د ناروغۍ خپرنه، تشخيص، ډلبندی او سيسټماتيکه پلتنه ترسره کوي.

٨٧٧. **نارکولوژي (narcology)**: هغه پوهه چې د درملو تر حد زياته کارونه خپري.

٨٧٨. **نيکرالوژي (necrology)**: هغه پوهه چې مرینه يا مرۍ خپري.

٨٧٩. **نيوتولوژي (neotology)**: هغه پوهه چې يو نوي موندل شوي/کشف شوي شي، خائي، حيوان، حشره، منرال او داسې نور تر خپرنې لاندې نيسسي.

٨٨٠. **نيفالوژي (nephology)**: د ميتريالوژي هغه خانګه چې وربئي مطالعه کوي.

٨٨١. **نيورولوژي (neurology)**: د طب هغه خانګه چې عصبي ګډوډي او همدا رنګه د مرکري عصبي سيسټم مغز او حرام مغز، اعصاب، غري او د شاوخوا عصبي سيسټم عصبي-عضلي مفصلونه تر خپرنې لاندې نيسسي.

٨٨٢. **نوستولوژي (nostology)**: هغه پوهه چې زربست خپري.

٨٨٣. **نيونتالوژي (neontology)**: هغه پوهه چې د روان عصر ژوندي اړګانيزمونه خپري او له

.٩٠٠	نيورو	مورفولوژي
		(neuromorphology): هغه پوهه چې د عصبي سيسitem او د هغه د اجزاوو مورفولوژي خپري.
.٩٠١	نيورو	فزيالوژي (neurophysiology): د فزيالوژي هغه خانګه چې عصبي سيسitem خپري.
.٩٠٢	نيورو	سايکالوژي (neuropsychology): د نیورولوژي او درمانی اروآپوهنی هغه خانګه چې د اروآپوهنیزو بهيرونو فزيولوژيک بنیادونه خپري.
.٩٠٣	نيورو	تاکسيکالوژي (neurotoxicology): هغه پوهه چې د عصبي زhero په واسطه مسموم کېدل خپري.
.٩٠٤	نيورو	پاليو بیالوژي (neuropaleobiology): د پاليو بیالوژي (يا نیورو بیالوژي) هغه خانګه چې د لرغونو حیواناتو عصبي سيسitem خپري.
.٩٠٥	نيورو	فينومينولوژي (neurophenomenology): هغه پوهه چې عصبي پوهنه او پدیدوي مشاهده سره يو ځائي کوي.
.٩٠٦	نيورو-افتلمالوژي (neuro-ophthalmology)	: د نیورولوژي او افتلمالوژي هغه فرعي خانګه چې په عصبي سيسitem پوري اړوند عيني پرابلمونه خپري.
.٩٠٧	نيورو	سايكو فزيالوژي (neuropsychophysiology): هغه پوهه چې

- .٨٩٢. نیورو بیالوژي (neurobiology): هغه پوهه چې په خلکو او حیواناتو کې د اعصابو او مغزو دندې خپري.
- .٨٩٣. نیورو یورالوژي (neurourology): د یورولوژي هغه خانګه چې د مثاني هغه اختلالونه خپري چې د ستون فقرات په تپونو او عصبي اختلالونو پوري اړه ولري.
- .٨٩٤. نیوروسونولوژي (neurosonology): د عصبي رگونو د عملياتو لپاره د التراساؤنډ کارونه د نیوروسونولوژي په نوم يادېږي.
- .٨٩٥. نیورو وايرولوژي (neurovirology): د هغو ویروسونو علمي خپنې چې عصبي سيسitem ته د سرايت کولو وړتیا لري.
- .٨٩٦. نانوتکنالوژي (nanotechnology): د نانو ذراتو جوړول او د نانو متر په کچ کې د ماشینونو جوړول د نانوتکنالوژي په نوم يادېږي.
- .٨٩٧. نیورو راديولوژي (neuroradiology): د عصبي سيسitem راديولوژي او په تپه د عصبي سيسitem د ګډودیو د تشخيص او درملنې لپاره د وړانګو کارونه د نیورو راديولوژي په نوم يادېږي.
- .٨٩٨. نیورو پتالوژي (neuropathology): د عصبي سيسitem پتالوژي (ناروغۍ يا د ناروغیو خپنې) ته ويل کېږي.
- .٨٩٩. نیورو کاردیالوژي (neurocardiology): هغه پوهه چې د زړه او عصبي سيسitem تعامل خپري.

۹۱۶. واکسینالوژی (vaccinology): هغه پوهه چې د نوو واکسینونو جوړول او تولید څېږي.
۹۱۷. وینریالوژی (venereology): د طب هغه خانګه چې د جماع له لارې انتقال شوې ناروغۍ او د هغو درملنه څېږي.
۹۱۸. وېکسي لالوژي (vexillology): هغه پوهه چې بيرغونه څېږي.
۹۱۹. ویکتیمالوژی (victimology): هغه پوهه چې د یوه جرم قربانیان او په تېره هغه لاملونه څېږي چې ولې ځینې خلک دېر زیات د جرمونو قربانی کېږي.
۹۲۰. ولکنالوژی (volcanology): هغه پوهه چې ولکانونه څېږي؛ vulcanology.
۹۲۱. واتیکانولوژی (Vaticanology): هغه پوهه چې د واتیکان سیاست، پرپکړی او د کار کولو طرز څېږي.
۹۲۲. واپرو ایمونولوژی (viroimmunology): هغه پوهه چې پر ایمونولوژیک سیستم د ویروسونو اغېز څېږي.
۹۲۳. وېدرالوژی (weatherology): هغه پوهه چې د هوا حالاتو د وړاندويښی لپاره کارپېږي؛ میتریالوژی.
۹۲۴. ووډ پیکرالوژی (woodpeckerology): هغه پوهه چې رتکاڼک (یو ډول مرغه) څېږي. په انګلش کې ورته woodpecker وايي.

عصېپوهنه، اروپوهنه او فزيولوژي سره یو خای کوي.

۹۰۸. نیورو الکترو فزیالوژی (neuroelectrophysiology): هغه پوهه چې د نیورونونو برقي فعالیت څېږي.

۹۰۹. نیوماتولوژی (pneumatology): هغه پوهه چې د اروایي موجوداتو او پدیدو او په تېره د انسان او خدای ترمنځ تعامل څېږي.

و

۹۱۰. وینالوژی (vinology): هغه پوهه چې شراب او شراب جوړونه څېږي؛ انگالوژی.

۹۱۱. واپرولوژی (virology): د مايكرو بیالوژی هغه خانګه چې ویروسونه او ویروسی ناروغۍ څېږي.

۹۱۲. وکالوژی (vocology): هغه پوهه چې غږ زېروونکي وسائل څېږي.

۹۱۳. ولنالوژی (vulnology): هغه پوهه چې د تپونو درملنه او ساتنه څېږي.

۹۱۴. وینرالوژی (venereology): هغه پوهه چې په جنسی نژدیوالې پوري مربوطی ناروغۍ او د هغو درملنه څېږي.

۹۱۵. ورمیالوژی (vermeology): هغه پوهه چې چینجې څېږي.

ه

وخت قیدوی یا نبیی لکه دپوالی گری، لاسی گری او لمزیزه گری (سندیال) چې د سیوری د موقعیت له مخي وخت نبیي.

۹۲۹. **هاګالوژي** (hagiology): هغه پوهه چې د اولیاوو ژوند خپري.

۹۳۰. **هاپلالوژي** (haplology): په یوه لغت کې له دوو تقریبا مشابه څو خخه د یوې څې حذف یا غورخولو ته هاپلالوژي ویل کېږي.

۹۳۱. **هلکالوژي** (helcology): هغه پوهه چې ناسورونه او د هغو درملنه خپري.

۹۳۲. **هربالوژي** (herbology): هغه پوهه چې طبی بوتي او د هغو طبی ځانګړنې په تېره چې کله سره ترکیب شي، تر څېرنې لاندې نیسي.

۹۳۳. **هایرولوژي** (hierology): هغه پوهه چې د اديانو مقاييسوي او تاريخي خپرنه کوي.

۹۳۴. **هیپالوژي** (hippology): هغه پوهه چې اسونه خپري.

۹۳۵. **هیستالوژي** (histology): هغه پوهه چې مايكروسكوبی جوړښتونه، کيمياوي مرکبات، د نسجونو دندې او د حيواناتو او نباتاتو نسجي سیستمونه تر څېرنې لاندې نیسي.

۹۳۶. **هولپالوژي** (hopatology): هغه پوهه چې په انساني جګرو کې سکله ټکنالوژي په تېره وسلې و زغري، چلن او میتودونه تر څېرنې لاندې نیسي.

۹۲۵. **هینولوژي** (henology): هغه فلسفې پسکورس چې پر «يو یا احد» راخري او په ځانګړي دول په افلاطونی فلسفه کې خرګند شوي.

۹۲۶. **هیکسولوژي** (hexology): هغه پوهه چې د هېکس نسبې تر څېرنې لاندې نیسي. هېکس هغو نښو ته ویل کېږي چې د پنسلوانیا جرمنی خلکو به د خپلو ودانیو لپاره کارول تر خو له بدو ارواوو خخه په امان کې وي. هېکس یو هندسي ډيزاین وو او یو ستوري یا ګل به یې درلود چې په یوه دایروي ساحه کې به ځای پر ځای شوي وو.

۹۲۷. **هودولوژي** (hodology): هودولوژي ګن تعريفونه لري. په عموم کې هغې پوهې ته ویل کېږي چې پلى لاري خپري.

بل خوا د مغزو په فزيولوژي کې، د مغзи حجراتو د خپلمنځي اړیکو څېرنې ته هودولوژي ویل کېږي او د دې تعريف له مخي د بیالوژي یوه ځانګه گرئي.

په فلسفه کې د تړلو او مربطو ایدیاوو او نظریاتو مطالعې ته هودولوژي ویل کېږي او د جغرافي ډ یوې ځانګې په توګه هغې پوهې ته ویل کېږي چې لاري تر څېرنې لاندې نیسي.

۹۲۸. **هورولوژي** (horology): هغه پوهه چې وخت مطالعه کوي او همدا رنګه هغه فن، سائنس او ټکنالوژي تر څېرنې لاندې نیسي، چې

۹۴۷. هیپتالوژی (hepatology): هغه پوهه چې جګر، مثانه او پانکراس او د دې غړو درملنه خپږي.

۹۴۸. هکسیکالوژی (hexicology): هغه پوهه چې د ژونديو موجوداتو او نورو اړګانیزمونو اړیکې او په عموم کې له شاوخوا شرایطو سره د هغو تعامل تر خپښي لاندې نيسې.

۹۴۹. هیریسالوژی (heresiology): هغه پوهه چې کفر (عقیدوي انحراف) خپږي.

۹۵۰. هرپتالوژی (herpetology): هغه پوهه چې چربنېکۍ او ذوحیاتین خپږي.

۹۵۱. هیتیتالوژی (Hittitology): هغه پوهه چې د هتیتی وګړي، د هغو ژبه او ګلچر خپږي. هتیتی په اناټولیا کې د برونزو د پېر یو سلطنت ۹۹.

۹۵۲. هیستروژی (hysterology): هغه پوهه چې زیلانځی (رحم) خپږي.

۹۵۳. هامارشیالوژی (hamartiology): د تیولوژی هغه خانګه چې د ګناه طبیعت او اغېزې خپږي.

۹۵۴. هیموسایتالوژی (hemocytology): هغه پوهه چې د وینې سایتالوژی خپږي.

۹۵۵. هیپاتکالوژی (hepaticology): هغه پوهه چې د کانې ګل خپږي.

۹۵۶. هیستوریالوژی (historiology): هغه پوهه چې تاریخ خپږي؛ تاریخپوهنه.

۹۳۷. هرتالوژی (hortology): هغه پوهه چې بن او بنوالي خپږي. د بنوالي هنر ته هم هرتالوژي ويل کېږي.

۹۳۸. هایپرولوژی (hydrology): هغه پوهه چې د اوبو څانګړنې، وېش او د Ҳمکې پر سطحه، خاوره، کابو او اتوموسفیر باندې د اوبو اغېزې تر خپښي لاندې نيسې.

۹۳۹. هایتولوژی (hyetology): هغه پوهه چې ورنست (وریا) خپږي.

۹۴۰. هایگالوژی (hygiology): هغه پوهه چې د روغتیا تحفظ او تداوم خپږي.

۹۴۱. هایگرالوژی (hygrology): هغه پوهه چې د بدن سیاله ماده خپږي.

۹۴۲. هیمنالوژی (hymnology): هغه پوهه چې حمدونه او مناجات خپږي.

۹۴۳. هیپنالوژی (hypnology): هغه پوهه چې خوب خپږي.

۹۴۴. هیمتالوژی (hematology): هغه پوهه چې وینه او د وینې تولیدوونکي غړي خپږي.

۹۴۵. هیمرالوژی (hemerology): هغه پوهه چې کلیزې (کالندرونه)، په تېره د خاصو ورخو د تشخيص او پېژندنې لپاره تر خپښي لاندې نيسې.

۹۴۶. هورتولوژی (heortology): هغه پوهه چې مذهبی جشنوارې خپږي.

.٩٦٦. هیستوپتالوژی (histopathology): هغه پوهه چې د مایکروسکوپی کچې نسجونه، په تېره هغه نسجونه چې د ناروغۍ له کله غیرنورمال وي، تر خپرني لاندې نیسي.

.٩٦٧. هیلیوسایزمالوژی (helioseismology): هغه پوهه چې په لمر کې د فشاري خپو خورپدل خپري.

.٩٦٨. هیماتوپتالوژی (hematopathology): وګوري: هیمومپتالوژی.

.٩٦٩. مورفولوژی هیستو (histomorphology): هغه پوهه چې د حجراتو د مورفولوژی د خپرني لپاره له هیستولوژی خخه استفاده کوي.

.٩٧٠. هیستو فزیالوژی (histophysiology): هغه پوهه چې د حجراتو او نسجونو دندې خپري.

.٩٧١. میتریالوژی هایپررو (hydrometeorology): د متریالوژی هغه څانګه چې په اتموسفیر کې د اوبو د حالت پېښدل، بدلونونه او خوختښت خپري.

.٩٧٢. هیترو فینومینولوژی (heterophenomenology): هغه پوهه چې د نورو خلکو شعور خپري.

.٩٧٣. هیپاتو گاسترو انترالوژی (hepatogastroenterology): د طب هغه څانګه چې د ځیگر، معدې، ورو کولمو او همدا رنګه د دې ټولو غړو د درمنې علم په ځان کې رانځاري.

.٩٥٧. هایپروبیالوژی (hydrobiology): هغه پوهه چې د داسې حیواناتو بیالوژی خپري چې په اوبو کې ژوند کوي.

.٩٥٨. هایپررو ایکالوژی (hydroecology): هغه پوهه چې په لمدو ځمکو کې د اوبو او وحشی موجوداتو ترمنځ اړیکې خپري.

.٩٥٩. هایپررو جیولوژی (hydrogeology): هغه پوهه چې تر ځمکي لاندې او به، په تېره د دې اوبو د شتون او خوختښت بیالوژیکي، فزيکي او کیمیاوي خواص خپري.

.٩٦٠. هلمنتالوژی (helminthology): د زولوژی هغه څانګه چې هلمنتونه (پرازیتی چینجې) خپري.

.٩٦١. هیمومپتالوژی (hemopathology): د پتالوژی هغه څانګه چې د وینې ناروغۍ خپري.

.٩٦٢. هیستو سایتولوژی (histocytology): د هیستولوژی او سایتولوژی ترکیب ته ویل کېږي.

.٩٦٣. همبرگرالوژی (hamburgerology): هغه پوهه چې د میکدانلډز له خوا معرفې شوه تر خو په خپلو فاستې فود رستورانتونو کې خلکو ته کاري روزنه ورکړي.

.٩٦٤. هیموستاسیالوژی (hemostaseology): هغه پوهه چې هیموستاسیس (یا د وینې توقف) خپري.

.٩٦٥. هیپو پتالوژی (hippopathology): هغه پوهه چې د اسونو ناروغۍ خپري.

ي

۹۷۸. **يورينالوژي (urinology)**: هغه پوهه چې د ناروغ د روغتیایی حالت د تحلیل لپاره تشبی بولی خپری.

۹۷۹. **يورونالوژي (uronology)**: د طب هغه خانګه چې تشبی بولی خپری.

۹۸۰. **يونیورسالوژي (universology)**: هغه پوهه چې کاینات خپری.

۹۸۱. **يورو پتالوژي (uropathology)**: هغه پوهه چې د تشو بولو د جهاز ناروغۍ خپری.

۹۸۲. **يورو رادیولوژي (uroradiology)**: هغه پوهه چې د تشو بولو د جهاز رادیولوژي خپری.

۹۷۴. **يوفولوژي (ufology)**: د UFO یا ناپېژاندہ الوتنيزو شيانو پوهه ته يوفولوژي ويل کېري.

۹۷۵. **يوروولوژي (urology)**: د طب هغه خانګه چې د تشو بولو د جهاز او اړوند سیستم گډودی او اختلالات تر خپرني لاندې نيسې.

۹۷۶. **يوکالوژي (eucology)**: هغه پوهه چې دعاګانې مطالعه کوي. همدا رنګه د دعاګانو او ماثوراتو کتاب ته هم د يوكالوژي کلمه کارېږي.

۹۷۷. **يورانالوژي (uranology)**: هغه پوهه چې اسمانانو او سماوي اجسام مطالعه کوي.

یا: د اورانوس سائنسی مشاهده او خپرنه د يورانالوژي په نوم یادېږي.

پاى

رحمت شاه فراز

ړانده ټول عمر پتې سترګي په امسا پسې خي
بینا هغه دي چې هم لاري هم رهبر بدلوی

ارواښاد صديق پسرلى

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library